

Utvärdering av premiepensionssystemets valarkitektur

2026 års utvärdering

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
1. Inledning	7
2. Bakgrund och syfte	10
2.1 Premiepensionssystemets valarkitektur	11
2.1.1 Förval eller eget val	12
2.1.2 Egna fondval	13
2.2 Valarkitekturens beslutsstöd	14
3. Metod	17
3.1 Enkäten.....	17
3.2 Subjektivt engagemang och förmåga	18
3.2.1 Urval.....	18
3.3 Bortfallsanalys	19
4. Resultat	21
4.1 Beslutsstödens tillräcklighet	21
4.1.1 Fördjupande analyser	23
4.2 Fondvalsbekräftelse.....	24
4.3 Spararnas användning av premiepensionsguiden	25
4.4 Självskattad förmåga, engagemang och intresse.....	27
4.5 Svarkvalitet.....	28
5. Pensionsmyndighetens samlade bedömning.....	30
5.1 Sammanfattad bedömning av utvärderingsfrågorna	30
5.1.1 Beslutsstödens tillräcklighet	30
5.1.2 Det egna ansvaret som följer av att lämna förvalet uppfattas som tydlig	31
5.1.3 Användningen av premiepensionsguiden	32
5.2 Utvecklingsbehov.....	32
5.2.1 Metodologiska överväganden	32
5.2.2 Utvecklingspotential inom valarkitekturen	33
Referenser	35
Bilaga 1 Figurer, tillräcklighet av beslutsstöd och ansvarsinformation.....	37
Bilaga 2 Premiepensionssystemets och valarkitekturens historik.....	42
Bilaga 3 Detaljerad undersökningsinformation	45
Bilaga 3.1 Urvalsberäkning.....	45
Bilaga 3.2 Enkätutformning och datainsamling	46
Bilaga 3.3 Aviseringsbrev	48
Bilaga 3.4 Enkäten – Skärmbilder	49

Författare: Nichel Gonzalez och Gustav Sundén

Datum: 2026-10-16

Dokumentbeteckning: PID291977

Version; 1.0

Diariernr: VER 2025–401

Förord

Pensionsmyndighetens uppdrag är att administrera och betala ut den allmänna pensionen. Vi ska ge såväl generell som individuell information om hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Vidare ska myndigheten stärka pensionärer och pensionssparare som konsumenter inom pensionsrelaterade områden. Vi ska också följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle. Därtill ska myndigheten säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.

Premiepensionen utgör en allt större del av den allmänna pensionen vilket gör de val som sparare gör om förvaltningen av sina premiepensionsmedel allt viktigare. Mot denna bakgrund har regleringen av premiepensionssystemets valarkitektur skärpts med krav på att valmiljön ska vara tydlig, överblickbar och utformad för att främja väl övervägda fondval. Syftet med rapporten är att utvärdera om valarkitekturens beslutsstöd upplevs ge tillräckligt stöd, om den skriftliga informationen inför fondval tycks ge avsedda effekter samt i vilken utsträckning premiepensionsguiden och kunskapstestet används.

Rapporten har skrivits av Nichel Gonzalez och Gustav Sundén. Ann-Christin Meyerhöffer har bistått i projekt med enkätutformning.

Stockholm, 16 oktober 2026.

Kristian Seth

Analyschef, Pensionsmyndigheten

Sammanfattning

Premiepensionssystemets valarkitektur ska stödja pensionssparare i att göra väl övervägda fondval. Att göra fondval är dock frivilligt eftersom de som inte gör ett aktivt val automatiskt placeras i det statliga förvalsalternativet, AP7 Såfa, vilket är tänkt som en lämplig lösning för alla sparare. I den här rapporten utvärderas spararnas upplevelse av valarkitekturens beslutsstöd med en enkätundersökning. Det huvudsakliga resultatet är att de som inte gör egna fondval generellt är nöjda med beslutsstöden, medan de som gör egna val inte är nöjda. Flertalet faktorer pekar på att ju mer insatt en person är, desto mer kritisk är den mot beslutsstöden. Slutsatsen är att målgruppsanpassningen kan bli bättre eftersom åsikterna kring beslutsstöden går isär beroende på erfarenhet och preferenser. Eftersom människor inte alltid agerar i enlighet med sin kunskap och sina preferenser bör framtida utvärderingar inriktas på hur beslutsstöden påverkar de faktiska fondvalen.

Detta är den första utvärderingen inom ramen för den återkommande uppföljning av valarkitekturen som Pensionsmyndigheten ska genomföra enligt sina egna föreskrifter (PFS 2024:5). Utvärderingen gäller de beslutsstöd som finns, om spararna gör det kunskapstest som finns tillgängligt och om det är tydligt vilket ansvar det innebär att frånga förvalet (AP7 Såfa). För en övergripande bild av valarkitekturen se Figur 1 under avsnitt 2.1.

De beslutsstöd som utvärderades var premiepensionsguidens information och kunskapstest, fondtorgets information och utformning, samt den fondvalsbekräftelse som måste godkännas för att ett fondval ska slutföras. Stöden har utvärderats med hjälp av en enkät där sparare och pensionärer fått bedöma i vilken grad stödets innehåll kan hjälpa dem att göra väl övervägda fondval.

Datainsamlingen genomfördes vintern 2025/26. Då valarkitekturen är under kontinuerlig utveckling beskriver därför resultaten ett läge som har hunnit genomgå viss förändring sedan mättillfället.

Utvärderingens huvudsakliga slutsatser:

- **Fondvalsbekräftelsen tydliggör det ökade ansvaret väl**

Den som frångår förvalet tar ett större ansvar för sin premiepension. Detta ska framgå tydligt av den fondvalsbekräftelse som spararen måste godkänna innan ett fondval verkställs. Över 80 procent av samtliga respondenter ansåg att informationen om det större ansvaret är tydlig, och bland dem som byter fonder själva var motsvarande andel nära 90 procent. De som inte uppfattade det ökade ansvaret som tydliggjort är främst de äldre respondenterna. Många av dem har dessutom lämnat fondförsäkringen genom att välja traditionell försäkring och berörs därmed inte längre av fondvalsbekräftelsen i praktiken. Slutsatsen är att de som tycker att informationen om det större ansvaret är svårt att förstå främst är de som inte väljer fonder själva och därför också avstår ansvaret. Med andra ord verkar det som att de flesta som behöver förstå ansvaret också upplever att de gör det.

- **Beslutsstöden passar dem som stannar i förvalet bättre än dem som bytt fond**

Att beslutsstöden är tillräckligt bra för att göra väl övervägda fondval ansåg en majoritet av dem som alltid haft samma fond, men knappt hälften av dem som bytt fond. Beslutsstöden ansågs också generellt som mindre ändamålsenliga av dem som upplever sig som mer insatta i fondsparande och av dem som har högre utbildning. Slutsatsen är därför att det inte tycks finnas en stor grupp sparare som egentligen vill göra sitt första fondbyte men som inte får den hjälp de behöver. Däremot tycker de som sätter sig in i sina fondval och faktiskt gör val att beslutsstöden lämnar en del att önska. Dessa skillnader i uppfattning visar vikten av målgruppsanpassning av beslutsstöden.

- **Fondvalsbekräftelsen tycks vara ett otydligt beslutsstöd**

Fondvalsbekräftelsen, som ska tydliggöra det ökade ansvaret ett fondbyte innebär, visar även information om hur portföljens avgift, risk och hållbarhet påverkas om fondbytet bekräftas. Fondvalsbekräftelsen är därmed det sista beslutsstödet i ett fondbytes händelseförlopp, från avsikt att byta fond till faktiskt genomfört fondbyte. Endast 40 procent av de som gör fondval tyckte att bekräftelserutan var ett tillräckligt bra stöd för väl övervägda fondval. En orsak till de låga betygen kan vara att det inte tydligt framgår att informationen gäller hela portföljen. Det behöver redas ut om väljarna uppfattar sin portfölj som en helhet snarare än fonder helt skilda från varandra, och om en tydligare information i fondvalsbekräftelsen kan underlätta förståelsen för portföljen som helhet.

- **Premiepensionsguiden används av få, men vi vet ännu inte om den påverkar fondval**

Andelen personer som hade genomfört premiepensionsguidens kunskapstest före undersökningen var störst bland dem som gjort ett eget fondval, nära 25 procent. I vilken utsträckning användning av kunskapstestet leder till övervägda fondval undersöktes dock inte. Det är därför svårt att dra slutsatser kring betydelsen av resultatet.

- **Framtida utvärderingar bör inrikta sig på beteende istället för subjektiva bedömningar**

Underlaget till denna utvärdering var pensionsspararnas egna uppfattningar om beslutsstöden. Dessa uppfattningar ger en bild av om spararna överlag är nöjda med de stöd som finns, men deras uppfattningar svarar inte på om beslutsstöden faktiskt hjälper dem att göra väl övervägda fondval. Beteendeeconomisk forskning har visat att människor i flera olika situationer agerar i strid med både sin kunskap och sina preferenser. Därför bör framtida utvärderingar undersöka i vilken utsträckning spararna förstår vad de väljer och om de sedan väljer i linje med sin kunskap och sina preferenser.

1. Inledning

I takt med att premiepensionen utgör en allt större del av den totala pensionen får placeringen av premiepensionsmedlen en större betydelse för hur mycket pension som till sist finns tillgänglig för utbetalning till spararna. Det blir därmed sannolikt allt viktigare att sparare som själva väljer fonder förstår sina val och de konsekvenser som valen kan få för deras pension. Sedan juni 2022, när den nya lagstiftningen som föreslogs i propositionen [Ett bättre premiepensionssystem \(2021/22:179\)](#) började gälla, har mellan cirka 280 000 och 302 000 personer per år gjort egna fondval. Tillsammans har de gjort cirka 562 000 till 744 000 fondval per år.

Ett val kan aldrig presenteras på ett helt neutralt sätt. Så snart den enskilde ställs inför ett val måste valsituationen utformas, alternativen måste presenteras i någon ordning, och någon information måste finnas. Det måste också avgöras vad som händer för den som avstår från att välja. Detta sätt att utforma och presentera ett val kallas för valarkitektur. Eftersom premiepensionssystemet redan från början har byggts på att den enskilde kan välja har systemet alltid haft en valarkitektur i någon form. Valarkitekturen har dock genomgått betydande förändring över åren.

Valarkitektur avser generellt designen av hur olika val presenteras i en beslutssituation. Konsensus inom beteendekonomisk forskning är att valarkitektur kan ha stora effekter på de val som görs (Thaler, Sunstein & Balz, 2013; Cronqvist & Thaler, 2004). Viktiga faktorer som kan påverka ett beslut är bland annat antalet presenterade val (Scheibehenne, Greifeneder, & Todd, 2010), hur olika egenskaper hos valen framställs (Larrick & Soll, 2008) och om något alternativ är förvalt eller ej (Johnson & Goldstein, 2003; Cronqvist & Thaler, 2004). Det är därför viktigt att utvärdera hur premiepensionens valarkitektur påverkar både sparare och pensionärer. Valarkitekturen består av många komponenter, men beskriven som en kronologisk process börjar den med förvalet. Därefter går den som vill välja själv vidare till fondtorget. Fondtorget innehåller flera delar som kan påverka både om ett val görs och i så fall vilket. För att tydliggöra detta beskrivs delarna nedan.

Utgångsläget för premiepensionens valarkitektur är **förvalet**, AP7 Såfa. En person som börjar tjäna in till premiepensionen får automatiskt sina premiepensionsmedel placerade i AP7 Såfa och behåller den placeringen livet ut om den inte själv väljer andra fonder. Förvalet är en viktig komponent i valarkitekturen eftersom det innebär att den som inte kan eller vill välja får en placering som är utformad för långsiktigt pensionssparande. Förvalet anses generellt vara ett lämpligt sparande med relativt god avkastning och förväntas fortsätta att vara det.

För den som överväger att välja fonder själv, och därmed frånga förvalet, finns det ett antal beslutsstöd som ingår i valarkitekturen. Beslutsstöden ska först hjälpa spararna att bedöma om de har tillräckliga kunskaper för att välja fonder på egen hand och därefter stödja dem som går vidare i att göra väl övervägda fondval. Till denna rapport har beslutsstöden utvärderats med syftet att förstå om spararna anser att beslutsstöden faktiskt uppnår det tillräckligt väl. De beslutsstöd som utvärderas i rapporten är *premiepensionsguiden*, *fondtorget* och *fondvalsbekräftelsen*.

Premiepensionsguiden ska informera spararen om det viktigaste att tänka på vid ett fondval. Guiden inkluderar också ett kunskapstest som ger återkoppling på om läsaren tagit till sig den grundläggande informationen i guiden. På så vis ska det bli tydligt för spararen om det är lämpligt att själv välja fonder eller om det är bättre att avstå och ligga kvar i förvalet.

Fondtorget är webbplatsen där fondvalen görs. Där får spararna information om fonderna och möjlighet att sortera dem utefter olika egenskaper. Både information och utformning behöver vara tillräckligt bra för att spararna ska kunna göra väl övervägda fondval.

Fondvalsbekräftelsen är ett pop-up-fönster där spararen måste godkänna fondvalet för att det ska gå igenom, och den utgör det sista steget på fondtorget innan ett fondval slutförs. Bekräftelsen innehåller information om hur det tilltänkta fondvalet kommer att påverka premiepensionsportföljens risk, avgift och hållbarhet, och fungerar därför som ett beslutsstöd. Den ska också tydliggöra att den som väljer fonder själv tar ett ökat ansvar för sitt premiepensionssparande. I denna rapport utvärderas spararnas uppfattning om fondbekräftelsens nytta som beslutsstöd samt om den tydligt informerar om det ökade ansvaret för den egna premiepensionen som följer av att frånga förvalet.

Undersökningen av de komponenter i valarkitekturen som beskrivits ovan konkretiseras i punkterna i nästa kapitel. En mer detaljerad beskrivning av komponenterna finns i avsnitt 2.1.

Utvärderingspunkterna i denna rapport kommer från Pensionsmyndighetens föreskrifter om valarkitekturen för premiepensionssystemet (PFS 2024:5, 5 kap. Utvärdering, 1 §):

Pensionsmyndigheten ska löpande utvärdera valarkitekturen i syfte att visa

- 1. om pensionsspararen anser att beslutsstödet¹ i valarkitekturen ger tillräckligt stöd för att göra väl övervägda val om hur deras premiepensionsmedel ska förvaltas,*
- 2. om den skriftliga information som Pensionsmyndigheten ska tillhandahålla enligt 64 kap. 26 d § socialförsäkringsbalken har gett önskvärda effekter,*
- 3. om pensionssparare väljer att göra kunskapstestet*

Föreskrifternas utvärderingspunkter anger vad som ska utvärderas, men inte hur det ska mätas. De har därför tolkats på följande sätt för att göra dem mätbara.

1. Anser spararna att följande beslutsstöd är tillräckligt bra för att de ska kunna göra väl övervägda fondval?
 - a. Premiepensionsguiden
 - b. Fondtorget
 - c. Fondvalsbekräftelsen
2. Anser spararna att fondvalsbekräftelsen informerar tydligt om det ökade ansvar som följer av att frånga förvalet?
3. Har spararna gjort kunskapstestet som finns i premiepensionsguiden?

*Notera att när det i rapporten står att **beslutsstöden är tillräckliga** avses spararnas subjektiva uppfattning om att beslutsstöden är tillräckliga för att de själva ska kunna göra väl övervägda fondval.*

¹ Eftersom det i själva verket är flera olika beslutsstöd kommer det i nästa revidering av föreskrifterna ändras till pluralformen beslutsstöden.

2. Bakgrund och syfte

Utvärderingen av valarkitekturen utgår från socialförsäkringsbalken², där följande framgår:

26 a § Med valarkitekturen för premiepensionssystemet avses den presentation av olika val, det stöd och den information som lämnas av Pensionsmyndigheten när en sparare ska ange hur spararens premiepensionsmedel ska förvaltas.

26 b § Valarkitekturen för premiepensionssystemet ska främja att en pensionssparare gör väl övervägda val om hur spararens premiepensionsmedel ska förvaltas.

26 c § Utgångspunkten i valarkitekturen ska vara att pensionsspararens medel förvaltas av Sjunde AP-fonden med fördelning enligt 5 kap. 1 a § andra stycket lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).

En pensionssparare som vill bestämma hur spararens premiepensionsmedel ska placeras kan välja att medlen enligt 23 § första stycket förs över till förvaltning i fonder som omfattas av fondavtal eller i fonder som förvaltas av Sjunde AP-fonden enligt lagen om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).

26 d § Pensionsmyndigheten ska skriftligen informera pensionsspararen inför varje val enligt 26 c § andra stycket om innebörden av valet. Spararen ska skriftligen bekräfta att spararen har tagit del av informationen.

Propositionen³ är inriktad på att spararna ska göra faktiskt väl övervägda val, dock så har man i föreskrifterna PFS 2024:5 som Pensionsmyndigheten tagit fram valt att först inrikta sig på spararnas egna upplevelser och åsikter gällande beslutsstöden vilket har satt en avgränsning för denna utvärdering. Betydelsen av denna skillnad utvecklas under rubriken rubrik 5.2.1. Metodologiska överväganden.

² Se 64 kap. 2 b och 26 a- 26 d §§ socialförsäkringsbalken. I 2 b § anges principen om valfrihet, i 26 a-26c §§ valarkitekturens definition, syfte och utgångspunkt, och i 26 d § kravet på skriftlig information och bekräftelse vid eget fondval.

³ Prop. 2021/22:179 Ett bättre premiepensionssystem.

2.1 Premiepensionssystemets valarkitektur

De delar av premiepensionens valarkitektur som diskuteras i denna rapport är, förvalet, premiepensionsguiden, fondtorget och fondvalsbekräftelsen. Dessa beskrivs mer utförligt i punkterna nedan.

Figur 1 Valarkitekturen som kronologiskt användarflöde

DE TRE PUNKTERNA SOM UTVÄRDERAS — # visar var i flödet spararen möter det som utvärderas

- 1 Är beslutsstöden tillräckliga? 2 Är ansvaret tydligt vid skriftlig fondvalsbekräftelse? 3 Gör spararna kunskapstestet?



Not: Orange kuvert är ett sätt att få veta att det är möjligt att göra egna fondval som är placerat mellan steg 1 och 2. Vid steg 1 till 4 kan man antingen gå vidare till nästa steg (pil höger) eller avbryta och stanna kvar där man är (pil nedåt). I steg 5 kan man också avbryta och ha kvar det man hade innan eller genomföra valet (pil nedåt).

2.1.1 Förval eller eget val

Utgångspunkten enligt socialförsäkringsbalken är att premiepensionsmedlen förvaltas av Sjunde AP-fonden, AP7 Såfa, vilken består av 100% aktier fram till 55 års ålder. AP7 Såfa omfördelas sedan gradvis fram till 75 års ålder när den består av 67% aktier och 33% räntepapper.⁴ Alla som tjänar in pengar till sin premiepension får automatiskt sina medel placerade där så länge de inte själva aktivt väljer en annan fond. Det ska även vara tydligt för spararna att det är frivilligt att göra egna fondval. För att undvika att sparare gör ett fondval utifrån bristande kunskap eller intresse är det viktigt att ingen uppfattar valet som obligatoriskt. Sett på en tidslinje är förvalet valarkitekturens första komponent och utgör utgångsläget för sparares fortsatta agerande.

De som vill välja fonder själva har rätt att frågå förvalet, i enlighet med valfrihetsprincipen för premiepensionen som följer av 64 kap. 2 b § socialförsäkringsbalken. Valarkitekturen ska främja att fondval kan göras på ett väl övervägt sätt, enligt 64 kap. 26 b §. Innan ett fondbyte genomförs så ska spararen få information om att egna fondval innebär ett ökat eget ansvar för premiepensionen. Spararen kan godkänna sin beställning av fondbyte först efter att ha fått denna information vilken ges i fondvalsbekräftelsen (se Figur 2).

Eftersom det kräver en ansträngning att välja fonder själv blir de flesta kvar i AP7 Såfa. Att förvalet finns påverkar därför beslut på ett indirekt sätt vilket inom beteendeeкономи kallas för en *nudge*, eller puff på svenska. En nudge är en egenskap i en valsituation som gör ett visst utfall mer sannolikt utan att något alternativ tas bort (Thaler & Sunstein, 2008), till exempel att ha AP7 Såfa eftersom den är förvald. Förvalets effekt illustreras av systemets historia. År 2000 infördes premiepensionen och då uppmanades spararna genom omfattande informationskampanjer att själva sätta samman sina fondportföljer. Vid den tidpunkten var det omkring två tredjedelar av spararna som valde fonder själva när de trädde in i systemet, men andelen sjönk därefter snabbt.

Att ett förval är en effektiv nudge beror på att människor i många valsituationer tenderar att behålla det alternativ som redan gäller, en tendens som kallas status quo-bias. Tendensen har flera drivkrafter. Den första är att det kostar tid och ansträngning att agera, medan det inte kostar något att stanna kvar. Den andra är förlustaversion, vilket kan beskrivas som att en förlust upplevs som mer kännbar än en vinst av motsvarande värde. Exempelvis, den negativa känslans styrka är starkare vid en förlust på 1 000 kr än den positiva känslans styrka är vid en vinst på 1 000 kr. Vid lika stor chans att vinna som att förlora behöver alltså den potentiella

⁴ 64 kap. 26 c § första stycket socialförsäkringsbalken (2010:110) och 5 kap. 1 a § andra stycket lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).

vinsten vara betydligt större än den potentiella förlusten för att en person ska motiveras att ta chansen att vinna.

Vad som ses som vinst respektive förlust beror på vilken referenspunkt som en person utgår ifrån. För fondsparande kan detta få effekten att om en person är kvar i en fond och andra fonder går bättre så uppfattar personen utfallet som en utebliven vinst, medan en person som bytt fond och andra fonder går bättre uppfattar det som att den har orsakat sig själv en förlust. Samma utfall kan alltså uppfattas som sämre enbart för att personen själv agerade. När det gäller ett statligt förval så är det mer sannolikt att ansvaret för utfallet uppfattas tillhöra myndigheten snarare än spararen själv. Så länge personen själv inte byter fond är det heller inte sannolikt att personen ser det som sitt eget fel om det blir ett sämre utfall.

2.1.2 Egna fondval

Enligt proposition⁵ ska staten ta ett större ansvar för att den valmiljö som erbjuds är överblickbar, pålitlig och säker. Den som vill välja fonder själv kan sätta samman sin fondportfölj på fondtorget, premiepensionssystemets digitala valmiljö. Fondval kan även göras via blankett och telefontjänst. Dessa kanaler behandlas dock inte i rapporten eftersom de knappt används längre. Sedan 2022, när den första av de förändringar i valarkitekturen som rapporten behandlar togs i drift, har färre än 700 fondval per år gjorts via blankett. Via telefontjänsten har endast ett enda val gjorts. Det kan jämföras med fondtorget, där över en halv miljon val gjorts årligen under samma period.

Att välja fonder kan vara en komplex beslutsprocess och de som vill göra egna fondval ska få det stöd de behöver.⁶ I denna rapport utvärderas därför de beslutsstöd som finns tillgängliga vilka beskrivs nedan.

⁵ Prop. 2021/22:179 s. 54.

⁶ Jfr prop. 2021/22:179 s. 39.

2.2 Valarkitekturens beslutsstöd

Under denna rubrik beskrivs beslutsstöden mer ingående.

Stöden är: a. Premiepensionsguiden, b. Fondtorget och c. Fondvalsbekräftelsen

Utvärderingspunkterna behandlar stöden enligt följande (även illustrerat i Figur 1):

1. Anser spararna att följande beslutsstöd är tillräckligt bra för att de ska kunna göra väl övervägda fondval.

[alla beslutsstöd]

2. Anser spararna att fondvalsbekräftelsen informerar tydligt om det ökade ansvar som följer av att frågå förvalet.

[endast c. Fondvalsbekräftelsen]

3. Har spararna gjort kunskapstestet som finns i premiepensionsguiden.

[endast a. Premiepensionsguiden]

(a.) [Premiepensionsguiden](#) som i första hand vänder sig till dem som står inför valet att stanna kvar i förvalet eller att lämna det. En användare som loggar in på fondtorget och som inte tidigare har genomfört guiden ombeds att ta del av guiden. Tackar användaren nej visas förfrågan igen vid nästa besök på fondtorget, dock tidigast dagen efter, och sedan igen efter fem månader. Om användaren genomför guiden visas förfrågan på nytt först efter tio månader.

Guiden består av två delar:

Del 1. Information om premiepensionssparande: Denna del innehåller grundläggande information om premiepension, fondval, förvalet, risk, avgifter och hållbarhet.

Varje ämne presenteras på en egen sida med följande rubriker:

- Vad är premiepension?
- Måste jag välja fonder?
- Vad är AP7 Såfa och när är det ett bra alternativ?
- Hur väljer jag fonder till min premiepension?
- Hur kan jag tänka runt risk och avgifter?
- Hur väljer jag hållbara fonder?

Del 2. Kunskapstest: Kunskapstestet innehåller sex frågor, en fråga per rubrik i informationsdelen. Efter kunskapstestet får användaren se vilka svar som var rätt och de rätta svaren på de frågor som användaren eventuellt besvarade fel. Därefter kan användaren göra om testet eller gå vidare till det andra beslutsstödet, fondtorget.

(b.) **Fondtorget** är den digitala miljö där användaren själv väljer fonder. Fondtorget innehåller information om tillgängliga fonder och deras egenskaper samt funktioner för att sortera, välja ut och jämföra fonder.

(c.) **Fondvalsbekräftelsen**. När en person gjort ett val på fondtorget visas ett fönster med information som måste godkännas för att valet ska genomföras. Informationen talar om hur portföljen förändras om fondvalet genomförs. Eftersom bekräftandet av fondvalet sker som ett avslutande steg med information som kan användas för ett sista betänkande av valet behandlas detta som ett eget beslutsstöd i denna rapport.

Figur 2 Exempel på fondvalsbekräftelsen

Bekräfta följande förändringar i ditt fondval

Förändringar i risknivå
Från **Mycket hög**  till **Hög** 

Förändringar i fondavgift
Från **0,08%** till **0,44%**

Förändringar i hållbarhetsrisk
Från **20 (Medel)** till **23 (Medel)**

Tänk på att om du avstår helt eller delvis från det statliga förvalet AP7 Såfa har du själv ett större ansvar att återkommande bevaka att risknivån i ditt fondval är lämplig för din ålder. Tänk även på att höga fondavgifter påverkar sparandet negativt.

Vi loggar uppgifter

Pensionsmyndigheten loggar uppgifter kopplade till ditt fondbyte.

[Om behandling av personuppgifter >](#)

Beställningen genomförs när en bekräftelse visas i webbläsaren efter du skrivit under

[< Tillbaka](#) Avbryt Godkänn beställning

Utvärderingen av denna bekräftelse görs i enlighet med utvärderingspunkterna 1 och 2 på de två sätten beskrivna nedan.

1: *Ett beslutsstöd* som bör ge tillräckligt stöd för att en person ska kunna göra väl övervägda fondval. Detta följer av propositionen⁷ där det bland annat framhålls att informationen ska tydliggöra risker, kostnader och det ansvar som följer av att lämna förvalsalternativet.

2: *Information om eget ansvar* eftersom det av 64 kap. 26 d § socialförsäkringsbalken framgår att Pensionsmyndigheten skriftligen ska informera pensionsspararen om innebörden av valet innan det genomförs och att spararen skriftligen ska bekräfta att denne har tagit del av informationen.

⁷ Prop. 2021/22:179 s.

3. Metod

Data till utvärderingen samlades in via en webbenkät. Enkäten utformades av Pensionsmyndigheten och datainsamlingen genomfördes av Demoskop⁸. I enkäten ombads spararna att gå igenom premiepensionsguiden, fondtorget och fondbekräftelsen samt besvara frågor om dessa beslutsstöd.

3.1 Enkäten

Enkätens upplägg sammanfattas i följande delar:

1. Bakgrundsfrågor om respondenten och dennes premiepensionssparande.
2. Respondenten ombads genomgå premiepensionsguiden.
3. Frågor om i vilken utsträckning informationen och kunskapstestet i premiepensionsguiden stödjer väl övervägda fondval samt om de tidigare gått igenom den.
4. Respondenten ombads utforska fondtorget.
5. Frågor om i vilken utsträckning fondtorgets information och utformning stödjer väl övervägda fondval.
6. Frågorna från punkt 3 om premiepensionsguiden repeterades för att se om uppfattningen påverkats av besöket på fondtorget.
7. Frågor om fondbekräftelsen som beslutsstöd för väl övervägda fondval och om den tydligt förklarar övertagandet av ansvar vid eget fondval.
8. Uppföljande kontroll- och bakgrundsfrågor.

För att utvärdera om spararna uppfattar beslutsstöden som tillräckliga användes en skattningsskala från 0 till 6. För att förankra skalvärdena definierades ändpunkterna och mittpunkten med följande verbala etiketter: 0 = stödet är *verkningslöst*, det fyller ingen funktion i sammanhanget, 3 = *tillräcklig nytta*, det ger vad som krävs men inte mer, 6 = *maximal nytta*, så bra det kan tänkas bli. Värdet 3 används i utvärderingen som ett gränsvärde så att värdena 3 till 6 kan klassificeras som *tillräckligt* och 0 till 2 som *otillräckligt*. På så vis kan andel personer som anser att stöden är tillräckliga beräknas. Att använda en 7-gradig skala istället för en Ja/Nej-fråga gav möjligheten att även göra mer precisa sambandsanalyser mellan skattningar och andra variabler, t.ex. ålder och utbildning.

⁸ Det undersökningsföretag som Pensionsmyndigheten har ett ramavtal med och som genomför de flesta av Pensionsmyndighetens enkätundersökningar.

Detaljerad undersökningsinformation om enkät, urval och datainsamling redovisas i Bilaga 3. Aviseringsbrevet finns i sin helhet i Bilaga 3.3 och hela webbenkäten i Bilaga 3.4.

3.2 Subjektivt engagemang och förmåga

För att undersöka om spararnas engagemang och förmåga gällande premiepension och fondsparande hänger ihop med hur de ser på valarkitekturen så ställdes tre frågor innan de presenterades med premiepensionsguiden och fondtorget. Frågorna mätte följande:

1. Självskattad förmåga att göra väl övervägda fondval.
2. Engagemang i det egna premiepensionssparandet.
3. Generellt intresse för fondsparande.

Dessa frågor ställdes också i slutet av enkäten för att undersöka om uppfattningen förändrats av den.

För att undersöka om uppfattningen förändrats av att respondenterna deltagit i undersökningen så användes visuella analogskalor (VAS). På VAS markerar respondenten en position på en kontinuerlig linje, istället för att svara med ett fast värde som på en vanlig bedömningsskala med fasta skalsteg (exempelvis 1,2,3,4 och 5). För att förankra betydelsen av ändpunkterna stod de markerade på svarsskalan som ”inget” och ”maximalt tänkbar” (se Bilaga 3.4). Den underliggande skalan som användes för beräkningar löpte från 0 (inget) till 100 (maximalt tänkbar), men siffervärdena visades inte för respondenten.

En fördel med VAS vid före- och efter-mätningar är att den kan registrera mindre förändringar vilka en traditionell skala med fasta skalsteg skulle missa. En annan fördel är att eftersom respondenten markerar en position på en linje utan synliga siffervärden så minskar möjligheten att upprepa sitt tidigare svar från minnet.

3.2.1 Urval

Populationen för urvalet bestod av personer som fyllt 18 år, hade minst 10 000 kronor i premiepensionsbehållning, hade fått minst två orange kuvert samt var folkbokförda i Sverige. Kriterierna valdes så att personerna skulle ha hunnit bli del av premiepensionssystemet. Urvalet från populationen drogs den 8 september 2025.

Eftersom synen på premiepensionens valarkitektur kan antas variera mycket mellan individer beroende på deras erfarenhet av fondval och deras preferenser gjordes en gruppindelning. Gruppindelningen baserades på om de gjorde ett val när de trädde in i systemet, om de gjort något val efter att de trätt in i systemet, och om de valt att lämna systemet. Följande gruppindelning skapades:

Förval kvar avser personer som placerats i förvalet AP7 Såfa vid inträdet i premiepensionssystemet och varit kvar där sedan dess.

Eget kvar avser personer som gjorde ett eget fondval vid inträdet i premiepensionssystemet och varit kvar där sedan dess.

Förval bytt avser personer som placerats i förvalet AP7 Såfa vid inträdet men senare har gjort minst ett självvalt fondbyte.

Eget bytt avser personer som gjorde ett eget fondval vid inträdet och därefter gjort självvalda fondbyten.

Trad avser personer som valt traditionell försäkring. Valet kan tidigast göras när premiepensionen ska börja betalas ut. Det går inte att återgå till fondförsäkring efter att man valt trad. Dessa personer kan ha gjort fondval innan de valde trad.

Eftersom arbetet utgick från antagandet att dessa grupper kan ha olika syn på beslutsstöden gjordes slumpmässiga urval inom varje grupp med lika stora gruppstorlekar. På så sätt blir precisionen i mätningen likvärdig mellan grupperna. Ett urval om 20 000 personer gjordes, 4 000 personer per grupp. Beräkning av lämplig urvalsstorlek redovisas i Bilaga 3.1.

Demoskop skickade per post ett aviseringsbrev med en länk till webbenkäten till samtliga 20 000 individer i urvalet. De som inte besvarade enkäten fick upp till tre påminnelser via Kivra. Datainsamlingen pågick mellan den 22 december 2025 till den 17 februari 2026. Svarsfrekvens per datum redovisas i Figur 13 i Bilaga 3.2.

3.3 Bortfallsanalys

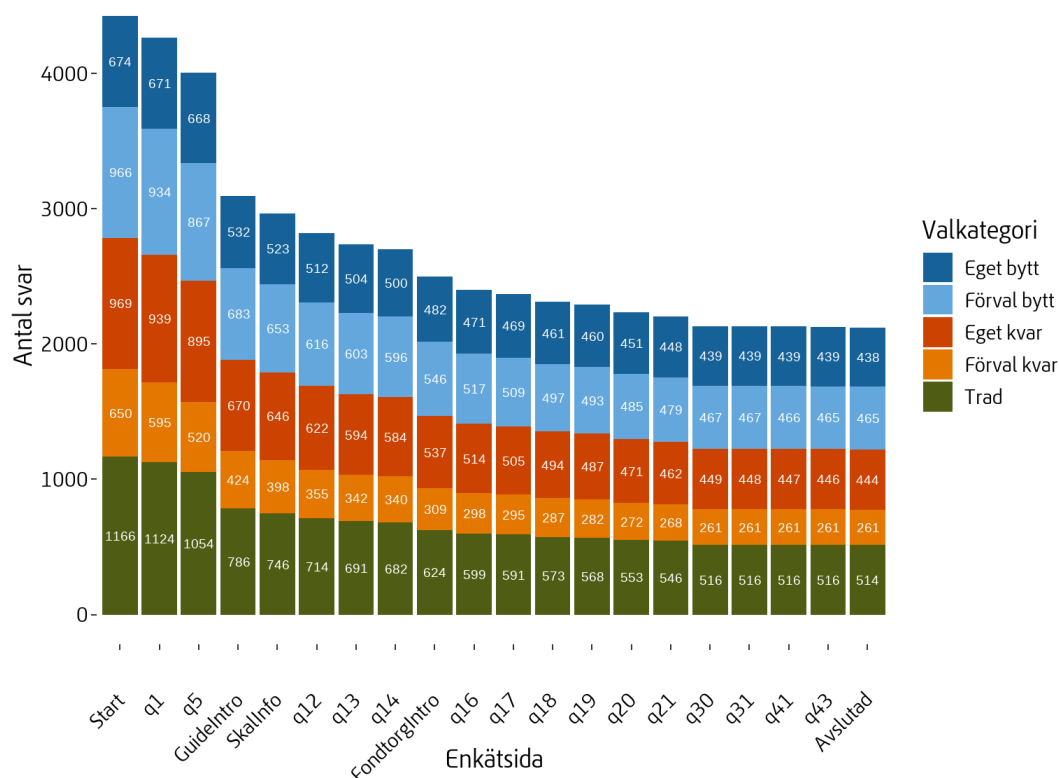
Eftersom respondenterna ombads att aktivt ta del av digitalt material under enkätens gång krävdes mer engagemang av respondenterna än i många andra enkäter. Därför var det extra viktigt att undersöka bortfall och svars kvalitet. Inga betydande avvikelser i fördelning av kön, ålder eller geografisk bosättning hittades, vilket talar för en relativt god representativitet inom grupperna.

Eftersom det gick att hoppa över frågor skiljer sig svarsfrekvensen åt mellan frågorna. I rapporten analyseras samtliga giltiga svar för respektive fråga. En person behöver alltså inte ha besvarat samtliga frågor för att ha inkluderats i analysen.

Figur 3, illustrerar hur många respondenter som avslutat en sida i enkäten. En person behöver inte ha besvarat frågorna på sidan för att avsluta den. Figuren visar därmed hur många personer som tog sig till en viss punkt i enkäten. Siffrorna i respektive valkategoris stapel anger antalet personer i kategorin, y-axeln anger antal personer totalt och x-axeln vilken fråga det gäller. Enkätfrågorna betecknas med qn där n står för frågans kronologiska nummer i enkäten (q1 = första sidan med frågor, q43 = sista sidan med frågor, mer än en fråga förekom på vissa sidor).

Figuren inkluderar endast de frågor som alla förväntades svara på, fritextfrågor och följdfrågor baserade på tidigare svar har utelämnats.

Figur 3 Antalet kvarvarande respondenter per enkätsteg, fördelat på valkategori.



På sidan "GuideIntro" i Figur 3 ombads respondenterna att gå igenom premiepensionsguiden och länken dit fanns på samma sida (hela sidan finns i Bilaga 3.4). Att bortfallet var som störst på den sidan kan vara en indikation på att många är ointresserade av ämnet.

Störst andel slutförda enkäter återfanns för gruppen som hade egenvald förstafond som de sedan bytt ut (eget bytt), 65 procent. Lägst andel, 40 procent, hade gruppen som alltid varit i förvalet (*Förval kvar*). Det var även svårt att rekrytera deltagare till gruppen *förval kvar*. Aviseringsbrevet (Bilaga 3.3) inleds med meningen "Du har blivit slumpmässigt utvald att delta i en undersökning från Pensionsmyndigheten som undersöker hur premiepensionen och dess fondtorg uppfattas". Att få personer med förvalet ville påbörja enkäten, och att många av dem hoppade av vid guiden, kan tyda på att många inte alls är intresserade av att sätta sig in i sin premiepension.

4. Resultat

I detta kapitel redovisas resultaten från enkätundersökningen. Kapitlet följer de tre utvärderingspunkterna, 1. om beslutsstöden upplevs som tillräckliga, 2. om fondvalsbekräftelsen tydliggör det ökade ansvaret, 3. i vilken utsträckning kunskapstestet har använts. Därutöver redovisas en fördjupad analys som inkluderar demografiska variabler samt självskattningar av hur insatt man är i fondval och premiepension.

De mått som ligger till grund för rapporten är nyutvecklade, och vissa siffror bygger på ett litet antal observationer. Resultaten som rapporteras är därför en första uppskattning och enskilda mått kan komma att variera betydligt vid nästa mätning. Dock pekar många resultat i samma riktning och en sammanhängande tolkning har gjorts. Eftersom inga gränsvärden specificerades innan utvärderingen gjordes kunde inte hypoteser formuleras för statistisk signifikansprövning av beslutsstödens tillräcklighet eller andra mått. Precisionen i mätningen av beslutsstödens tillräcklighet och tydliggörandet av det egna ansvaret redovisas med konfidensintervall i Bilaga 1.

4.1 Beslutsstödens tillräcklighet

För att utvärdera om beslutsstöden är tillräckliga beräknades andelen individer som skattat 3 (tillräckligt) eller högre på en skala från 0 till 6. Andelen som skattat tillräckligt (eller högre) beräknades gruppvis baserat på inträdesvalet, *eget val* eller *förval*, samt om personen efter inträdesvalet bytt fond. De som valt traditionell försäkring behandlas som en egen grupp eftersom det valet innebär att personen avstår möjligheten till framtida fondval. Gruppen traditionell försäkring hade störst andel positiva personer följt av dem som aldrig bytt fond. De som bytt fonder hade den lägsta andelen nöjda personer.

Tabell 1 visar andel personer som ansåg beslutsstöden vara tillräckliga för samtliga beslutsstödsfrågor och valkategorigrupper. Etiketten *Eget* avser gruppen sparare som gjorde ett eget fondval vid inträde i systemet, medan *Förval* avser dem som inte gjorde något val. *Bytt* innebär att personen gjort minst en förändring i sin portfölj, och *kvar* att personen aldrig gjort någon sådan förändring. *Trad* innebär traditionell försäkring. Frågorna återges i sin helhet i Bilaga 3.4.

Tabell 1 Andel respondenter som anser att beslutsstöden är tillräckliga per valkategorigrupp.

Fråga	Eget bytt	Förval bytt	Eget kvar	Förval kvar	Trad
Guidens information	49,8%	53,9%	70,4%	61,4%	78,2%
Guidens information efter fondtorget	43,8%	48,8%	66,1%	55,7%	77,2%
Kunskapstestet	48,5%	53,4%	68,8%	58,7%	75,4%
Kunskapstestet efter fondtorget	46,4%	53,8%	69,1%	56,3%	78,8%
Fondtorgets information	46,6%	49,8%	66,5%	60,9%	78,8%
Fondtorgets utformning	48,0%	51,8%	67,0%	61,1%	78,4%
Fondvalsbekräftelsen	40,1%	40,8%	62,1%	52,8%	73,1%

Not: Eftersom utvärderingen inte hade ett gränsvärde för en minsta acceptabel andel sparare som ska bedöma beslutsstöden som tillräckliga gjordes inte nollhypotestestning, däremot redovisas 95-procentiga konfidensintervall för tabellens estimat i Bilaga 1.

Att de som byter fonder är den mest kritiska gruppen kan bero på att de gör en mer ingående bedömning av innehållet och därmed ser fler brister i informationen. Resonemanget stärks av att de som gått till *Trad* och därmed helt fransagt sig alla möjligheter att välja är mest nöjda med beslutsstöden.

I samtliga grupper var fondvalsbekräftelsen det beslutsstöd som lägst andel personer uppfattade som tillräckligt. En tänkbar förklaring är att många upplever att den inte tillför något, eftersom valet i stort sett redan är gjort. Bekräftelsen ger dock viktig information eftersom den visar hur hela portföljen påverkas av det fondbyte som verkställs av att godkänna bekräftelsen. Därigenom ges möjligheten att upptäcka oväntade effekter, till exempel på portföljens totala risknivå innan fondbytet genomförs.

Gällande *könsskillnader* så är något fler kvinnor än män nöjda med beslutsstöden, se Tabell 2.

Tabell 2 Andel respondenter som anser att beslutsstöden är tillräckliga per kön.

Fråga	Kvinna	Man
Guidens information	67,3%	60,2%
Guidens information efter fondtorget	61,9%	56,2%
Kunskapstestet	65,1%	58,7%
Kunskapstestet efter fondtorget	62,6%	59,7%
Fondtorgets information	65,5%	56,7%
Fondtorgets utformning	64,9%	58,2%
Fondvalsbekräftelsen	56,2%	51,3%

4.1.1 Fördjupande analyser

För att ge en nyanserad bild av vad som kan påverka olika personers bedömningar och interaktion med valarkitekturen redovisar vi här fördjupande analyser som ett komplement till de tre frågorna från föreskrifterna.

Först kontrollerades samvariationen mellan bedömningarna av de olika beslutsstöden. Korrelationerna mellan de olika frågorna, beräknade över samtliga grupper med Pearsons r , är genomgående höga, de sträcker sig från 0,68 till 0,89 med en median på 0,77. Det innebär att respondenternas bedömningar i stor utsträckning är likartade för frågorna, en person som tyckte ett beslutsstöd var bra tyckte alltså sannolikt att de andra också var bra.

Vid enkätutformningen beaktades variabler som kunde tänkas hänga ihop med hur personer ser på beslutsstöden. Några genomgående samband hittades och redovisas nedan. Notera att dessa samband upptäckts i data under analysens gång och bör därför endast ses som underlag för framtida undersökningar, inte som att de var för sig är av vikt för beslutsstöden. Tre bakgrundsvariabler som genomgående visar på samband med hur positivt en person ser på beslutsstöden är ålder, antal tidigare fondval och utbildningsnivå. Variablerna fångar var sin dimension, ålder är demografisk, antal fondval är beteendemässig och utbildningsnivå är socioekonomisk.

Äldre respondenter gav generellt högre skattningar än yngre. Personer som gjort många fondval gav generellt lägre skattningar än de som gjort färre fondval. Personer med högre utbildning gav generellt lägre skattningar än de med lägre utbildning. Med andra ord var äldre personer inte så kritiska till beslutsstöden, medan flera personer som gjort många val och är högt utbildade var kritiska. Sambanden är generellt svaga och har därför var för sig ingen hög förklaringsgrad av vad som driver bedömningarna, se Tabell 3. Dock gav väldigt få av dem med hög utbildning och av dem som gjort många fondval några höga betyg alls, vilket tyder på att personer med denna bakgrund ofta saknar något i stöden.

Tabell 3 Samband mellan nyttskattning och ålder, antal fondval respektive utbildningsnivå, per fråga.

Fråga	Ålder	Antal fondval	Utbildningsnivå
Guidens information	0,26	-0,15	-0,13
Guidens information efter fondtorget	0,28	-0,14	-0,15
Kunskapstestet	0,24	-0,14	-0,15
Kunskapstestet efter fondtorget	0,28	-0,12	-0,12
Fondtorgets information	0,26	-0,15	-0,14
Fondtorgets utformning	0,26	-0,15	-0,14
Fondvalsbekräftelsen	0,31	-0,17	-0,14

Not: För ålder och utbildningsnivå redovisas Pearsons korrelationskoefficient (r). För antal fondval redovisas i stället Spearmans rangkorrelationskoefficient (ρ), eftersom fördelningen för denna variabel innehåller kraftiga avvikande värden som Pearsons r är känslig för. När de avvikande värdena utesluts ger de båda måtten mycket likartade resultat.

Respondenterna bedömde premiepensionsguiden vid två tillfällen i enkäten, före och efter att de varit på fondtorget. Fondtorgsbesöket påverkade dock inte bedömningarna i någon riktning på gruppnivå.

4.2 Fondvalsbekräftelse

I detta avsnitt redovisas om respondenterna uppfattar att fondvalsbekräftelsen (Figur 2) tydligt informerar om det större ansvar som följer av ett eget fondval (utvärderingspunkt 2), samt hur den bedöms fungera som stöd för att göra väl övervägda fondval (utvärderingspunkt 1 c).

Svaren på frågan om respondenterna tycker att fondvalsbekräftelsen tydligt informerar om det större ansvaret man tar genom att göra ett eget fondval skiljer sig åt mellan valkategorierna. Skillnaden mellan det högsta och lägsta resultatet mellan grupperna uppgår till nära 17 procentenheter, se Tabell 4.

Fondvalsbekräftelsen uppfattas som tydlig av störst andel personer i de grupper som själva har genomfört ett fondbyte, vilket är positivt eftersom det är dem bekräftelsen gäller. Det som kan vara problematiskt är om personer vill välja men är kvar i sin fond för att de inte förstår vad som menas med ansvaret.

Tabell 4 Andel respondenter som anser att fondvalsbekräftelse är tydlig om det egna ansvaret, fördelat på valkategori.

Eget bytt	Förval bytt	Eget kvar	Förval kvar	Trad
90,0%	88,5%	77,2%	82,4%	73,1%

Andelen som uppfattar att det ökade egna ansvaret framgår tydligt är också något större bland män än bland kvinnor, 84,1 respektive 80,5 procent. Andelen sjunker också med högre ålder. Variablerna valkategori, kön och ålder har alltså motsatt samband gällande ansvaret som de har gällande nyttoskattning av beslutsstöden. En korrelationsanalys mellan ansvar och beslutsstödsskattningarna visar också på att de samvarierar negativt (se Tabell 5).

Tabell 5 Korrelation mellan nyttoskattning och upplevt tydligt ansvar, per fråga

Fråga	Tydligt eget ansvar
Guidens information	-0,39
Guidens information efter fondtorget	-0,45
Kunskapstestet	-0,41
Kunskapstestet efter fondtorget	-0,44
Fondtorgets information	-0,43
Fondtorgets utformning	-0,45
Fondvalsbekräftelsen	-0,56

Att ett lägre betyg på beslutsstöden hänger samman med en tydligare uppfattning om det egna ansvaret kan bero på att personer som är mer insatta i fondval gör mer ingående bedömningar av beslutsstöden vilket leder till att de blir mer kritiska. De mer insatta har sannolikt också en tydligare bild av det ansvar som ett fondval medför.

4.3 Spararnas användning av premiepensionsguiden

Den tredje utvärderingspunkten avser om pensionssparare väljer att göra kunskapstestet. Respondenterna tillfrågades om de genomfört kunskapstestet innan studien. Eftersom kunskapstestet är den sista delen av premiepensionsguiden kunde respondenterna även ange om de avbrutit under guidens gång (frågan finns i Bilaga 3.4). Eftersom guiden togs i drift först den 15 februari 2024, och enkäten besvarades mellan 22 december 2025 till 17 februari 2026, så analyserades endast svaren från dem som uppgav att de besökt fondtorget de senaste två åren samt från dem som gjort minst ett fondval efter den 15 februari 2024. Övriga respondenter har med väldigt liten sannolikhet exponerats för guiden tidigare. Totalt analyserades 893 svar. Andelen personer som anger att de fullföljt testet är högst bland de som väljer fonder och lägst bland de som gått till trad, se Tabell 6.

Tabell 6 Andel respondenter som anger att de genomfört kunskapstestet eller avbrutit under guidens gång, fördelat på valkategori. Procent.

Svar	Eget bytt	Förval bytt	Eget kvar	Förval kvar	Trad
Ja	25,5%	24,7%	23,4%	18,6%	10,5%
Avbröt under test	4,5%	4,5%	7,8%	4,7%	10,5%
Avbröt innan test	11,4%	11,1%	14,3%	14,0%	15,8%
Nej	53,5%	55,1%	53,2%	58,1%	59,6%
Vet ej	3,2%	4,5%	1,3%	4,7%	3,5%

Högre utbildningsnivå hängde också ihop med att ha fullföljt kunskapstestet (Tabell 7). Skillnaden bör dock tolkas försiktigt eftersom de högst utbildade var få. Det kan dock vara en indikation på att guiden består av mycket och komplex information som är svår att ta till sig för många.

Tabell 7 Andel som anger att de genomfört premiepensionsguiden fördelat på utbildningsnivå

Svar	Ingen	Högstadium	Gymnasium	Yrkesutb. ≥2 år	Kandidat	Master	Licentiat	Doktor
Ja	9,9%	4,9%	15,6%	16,3%	22,2%	21,0%	30,8%	34,1%
Avbröt under test	1,4%	4,9%	4,1%	4,6%	4,3%	2,9%	7,7%	0,0%
Avbröt innan test	6,4%	7,4%	6,8%	9,3%	5,8%	6,3%	15,4%	2,4%
Nej	71,6%	74,1%	68,6%	64,4%	64,0%	67,0%	46,2%	58,5%
Vet ej	10,6%	8,6%	5,0%	5,3%	3,7%	2,9%	0,0%	4,9%
Antal svar	141	81	442	582	347	315	13	41

Bland de respondenter som gjort kunskapstestet ansåg en lägre andel att beslutsstöden var tillräckliga, jämfört med övriga (se Tabell 8). En tänkbar förklaring är att de som gjort testet redan är mer insatta och därför ställer högre krav på innehållets djup och användbarhet. Det ligger i linje med att de som gjort fler fondval är mer kritiska. En annan tänkbar förklaring är att de redan insatta personerna inte upplever att de lär sig något nytt och därför är mer kritiska. I frågan ombads respondenterna att bedöma innehållets värde oberoende av sin tidigare kunskap, men det är inte säkert att alla lyckades göra en så fristående bedömning.

Tabell 8 Andel respondenter som anser att beslutsstöden är tillräckliga uppdelat på hur långt de uppgav att de tagit sig i premiepensionsguiden innan undersökningen.

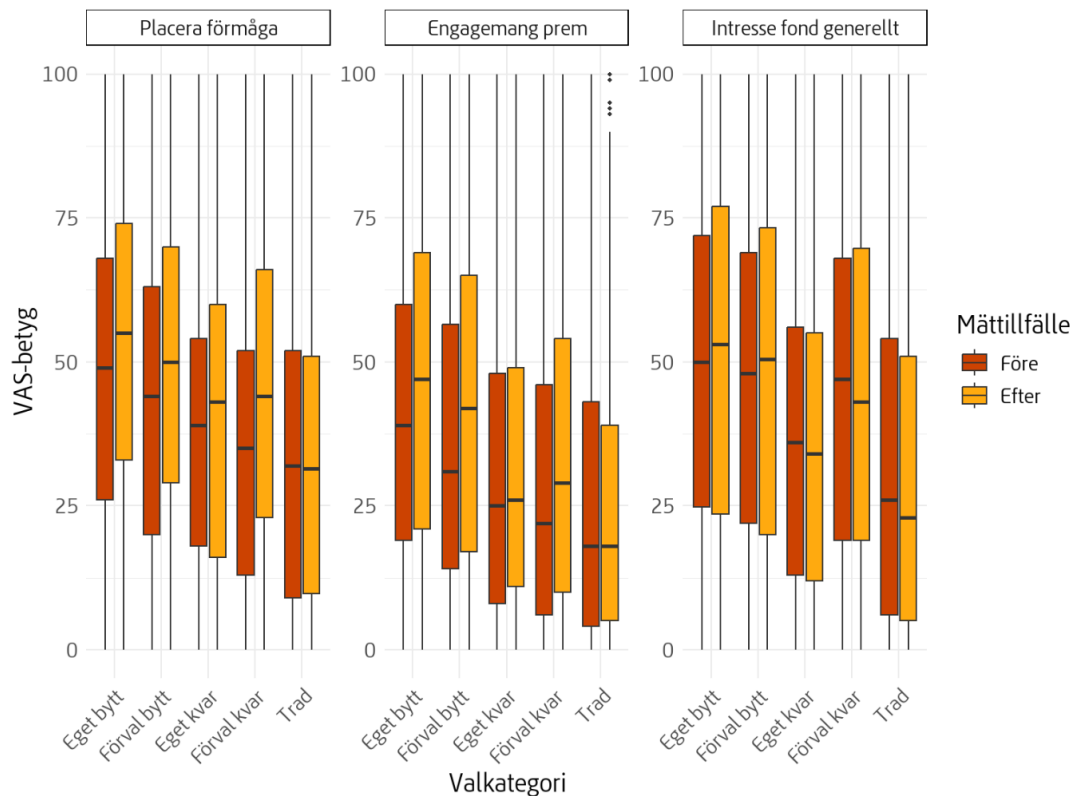
Fråga	Vet ej	Nej	Avbröt guide	Avbröt test	Ja
Guidens information	78,1%	66,9%	54,8%	62,1%	44,3%
Guidens information efter fondtorget	78,7%	66,1%	52,6%	63,2%	40,1%
Kunskapstestet	74,0%	61,4%	48,3%	68,4%	43,8%
Kunskapstestet efter fondtorget	78,6%	64,1%	56,8%	66,7%	44,4%
Fondtorgets information	77,5%	63,8%	51,0%	65,4%	44,7%
Fondtorgets utformning	79,4%	63,3%	53,1%	67,1%	48,0%
Fondvalsbekräftelsen	73,6%	55,8%	62,1%	58,7%	40,1%

4.4 Självskattad förmåga, engagemang och intresse

För att förstå om hur insatt en person upplever sig vara spelar roll för hur den bedömer beslutsstöden ställdes tre frågor: hur de bedömer sin förmåga att göra väl övervägda fondval, hur engagerade de känner sig i sitt premiepensionssparande samt hur intresserade de är av fondsparande generellt. Dessa frågor ställdes både i början och i slutet av enkäten. Frågorna besvarades på visuella analogskalor (VAS), det vill säga att respondenterna markerade på en linje hur låg eller hög bedömning de ville ge (se Bilaga 3.4 för en illustration).

De högsta skattningarna av förmåga, engagemang och intresse gavs av dem som bytt fond och de lägsta av dem som valt trad (Figur 4). Medianskillnaden mellan gruppen med högst skattningar och den med lägst skattningar uppgår till omkring 15–25 enheter av 100 för de olika frågorna. Detta indikerar att tidigare erfarenhet av egna fondval hänger samman med något högre tilltro till sin kunskap, engagemang och intresse. Det bör dock noteras att skattningarna tydligt överlappar mellan grupperna vilket illustreras av boxarna i Figur 4 vilka visar var 50 % av skattningarna inom respektive grupp hamnade.

Figur 4 Självskattad förmåga, engagemang och intresse, per valkategori



Not: Svaren har angetts på en visuell analog skala från 0 till 100. Lådorna visar kvartilavstånd och median, strecken går till minsta respektive största observerade värde.

Skillnaden mellan skattningarna före och efter det att respondenterna tagit del av guide och fondtorg var i genomsnitt nära noll för samtliga valkategorier och frågor. Ingen systematisk påverkan av guide och fondtorg på självskattningarna kunde alltså identifieras.

4.5 Svarkvalitet

Alla respondenter besvarar inte enkäter med samma engagemang, och vissa klickar sig igenom snabbt utan att reflektera över vad som efterfrågas. Denna utvärdering är extra känslig för bristande engagemang eftersom respondenterna ombads ta del av premiepensionsguiden och fondtorget. Det kräver tid och ansträngning att ta in informationen från sådant material. Därför undersöktes om tiden respondenterna ägnade åt guiden och fondtorget hängde samman med hur de bedömde dessa beslutsstöd. De respondenter som spenderade mer tid på ett beslutsstöd gav det också generellt lägre betyg. Framför allt gav de allra snabbaste respondenterna de högsta betygen, vilket talar för att en del av de mest positiva omdömena kan spegla låg ansträngning snarare än övervägda bedömningar. Detta ligger i linje med tidigare redovisade resultat som indikerar att kunskap och intresse hänger samman med en mer kritisk syn på beslutsstöden. Sambandet mellan tidsåtgång och betyg redovisas i Tabell 9.

Tabell 9 Samband mellan tidsåtgång på premiepensionsguiden respektive fondtorget och respondenternas betyg på beslutsstöden

Fråga	Tid guide	Tid fondtorg
Guidens information	-0,16	-0,20
Guidens information efter fondtorget	-0,21	-0,22
Kunskapstestet	-0,16	-0,24
Kunskapstestet efter fondtorget	-0,14	-0,21
Fondtorgets information	-0,16	-0,21
Fondtorgets utformning	-0,16	-0,21
Fondvalsbekräftelsen	-0,14	-0,22

Not: Spearmans rangkorrelation (ρ) mellan betyg och tidsåtgång på guiden respektive fondtorget har använts på grund av kraftigt snedfördelad tidsåtgång.

5. Pensionsmyndighetens samlade bedömning

Premiepensionens valarkitektur är komplex och delarna har skilda funktioner. Förvalet finns så att de som inte kan eller vill välja inte ska behöva göra det. Premiepensionsguiden ska ge dem som vill välja ett bra informationsunderlag. Guiden ska också hjälpa sparare som överväger att välja, men är osäkra på sin kunskap, att inse om de har tillräcklig kunskap eller om de bör avstå att välja. Fondtorget och fondvalsbekräftelsen ska främja att de som väljer är införstådda med vad valet innebär. I detta kapitel görs en samlad bedömning av dessa delar utifrån spararnas åsikter om dem.

5.1 Sammanfattad bedömning av utvärderingsfrågorna

Nedan sammanfattas bedömningar till tre utvärderingspunkter: om beslutsstöden anses tillräckliga för att kunna göra väl övervägda fondval, om det framgår tydligt att det egna ansvaret ökar om man frångår förvalet AP7 Såfa, samt om spararna genomför kunskapstestet i premiepensionsguiden.

5.1.1 Beslutsstödens tillräcklighet

Förvalet, AP7 Såfa, finns för de personer som inte vill eller kan göra egna fondval. En tänkbar situation är dock att vissa personer egentligen vill göra egna fondval men avstår eftersom de inte känner att de har kunskap nog att göra det. Analyserna i denna rapport tyder dock på att majoriteten av dem som är kvar i förvalet är nöjda med beslutsstöden. Därför drar vi slutsatsen att det inte är ett utbrett problem att många sparare vill byta fond men inte får den hjälp de behöver.

Bland de som gör egna val är bilden inte lika positiv, endast omkring hälften anser att beslutsstöden är tillräckliga. Bedömningarna är dessutom mer kritiska bland sparare med goda förutsättningar att sätta sig in i fondvalet. Detta gäller oavsett om förutsättningarna mäts som självskattat intresse, självskattad fondvalskompetens, antal genomförda fondval, utbildningsnivå, eller den tid som respondenten ägnade åt guiden och fondtorget när enkäten besvarades. Den samlade analysen av dessa mått tyder på att de sparare som har bäst förutsättningar att bedöma stöden också är de som är minst nöjda med dem. Vi använder därför begreppet *insatt* fortsättningsvis som ett bredare begrepp för en sparares förutsättningar att hantera sin premiepension baserat på den samlade analysen av måtten beskrivna ovan i detta stycke.

Fondvalsbekräftelsen var det beslutsstöd som minst andel personer, i alla valkategorier, bedömde som tillräckligt bra. Bland dem som bytt fonder var det endast drygt 40 procent som tyckte den var tillräcklig. Detta kan anses problematiskt, eftersom bekräftelseinformationen visar fondvalets effekt på portföljen som helhet gällande de viktiga parametrarna, avgift, risk och hållbarhet. Dessa parametrar tas upp av premiepensionsguiden eftersom framför allt avgift och risk är viktiga för portföljens framtida värde. Att spararna som ska välja fonder inte ser bekräftelsen som ett tillräckligt stöd, trots att den tydligt visar vilka effekter valet får på sparandet som helhet, kan ha flera förklaringar. En förklaring är att spararna inte förstår eller bryr sig om effekten valet får. En annan är att det inte tydligt framgår att förändringen avser hela portföljen, vilket kan få spararen att uppfatta informationen som en upprepning och därför fästa liten vikt vid den.

Att de sparare som varken är insatta eller intresserade är nöjda, medan de mer insatta och de som aktivt väljer fonder ofta inte är det, väcker frågor om prioriteringar för valarkitekturen. Beslutsstöden kan antingen i första hand inriktas på att ge de mindre insatta tillräckligt med kunskap att göra ett eget fondval eller medvetet avstå, eller riktas mot dem som redan gör många val och anser sig ha kunskap. Under utvecklingen av valarkitekturen har man valt att prioritera dem som inte är insatta och förse dem med grundläggande information så att de inte börjar välja fonder baserat på bristande kunskap. Eftersom mer insatta personer kan förväntas ha högre förväntningar och mer kunskap är det rimligt att de också är mer kritiska. Det är därför fullt rimligt att fördjupning av stöden för dem som redan har tillräcklig kunskap bör få en lägre prioritet. En tydligare inriktning för utvärderingen med uttalade syften gällande vem stöden är avsedda för samt vilket beteende användning av dem förväntas medföra skulle underlätta att mer precist undersöka om de avsedda effekterna uppnås. Det var överlag utmanande i denna första utvärdering av valarkitekturen att ringa in tydliga målområden.

5.1.2 Det egna ansvaret som följer av att lämna förvalet uppfattas som tydlig

Fondvalsbekräftelsen är en pop-upp (Figur 2) som visas när ett eget fondval ska genomföras. I rutan anges att den som lämnar AP7 Såfa själv har ett större ansvar att återkommande bevaka att risknivån i fondvalet är lämpligt för sin ålder. I denna rapports utvärdering ansåg de allra flesta att informationen är tydlig, över 90 procent av dem som själva bytt fond och över 80 procent bland dem som inte bytt. Att 20 procent av dem som inte bytt uppfattar ansvaret som otydligt är endast problematiskt om de egentligen vill byta fond men avstår på grund av otydlig information.

5.1.3 Användningen av premiepensionsguiden

Premiepensionsguiden innehåller först en informationsdel och avslutas med ett kunskapstest på innehållet i informationsdelen. En fråga om varje område i guidens informationsdel ställs. När samtliga frågor besvarats får användaren direkt veta vad den svarat rätt på. Cirka en fjärdedel av de respondenter som valt fonder uppgav att de gjort kunskapstestet innan de var med i undersökningen, medan andelen var lägre bland dem som inte valt. Att användning var högst bland dem som faktiskt valt är positivt. Det är dock svårt att bedöma betydelsen av att en majoritet inte gjort testet, eftersom vi varken vet vilken effekt det har på de faktiska fondvalen eller om respondenterna redan hade kunskapen sedan tidigare och därför inte behövde guiden.

5.2 Utvecklingsbehov

I det här segmentet identifieras brister och förbättringsmöjligheter avseende både utvärderingsmetodiken och valarkitekturen i sig.

5.2.1 Metodologiska överväganden

Hur valarkitekturen utvärderas avgör vilka slutsatser som kan dras och vad vi lär oss om hur befolkningen interagerar med sin premiepension.

Under arbetet med denna första utvärdering av valarkitekturen identifierades en skillnad i var fokus ligger i propositionen jämfört med var den ligger i föreskrifterna. Propositionen (prop. 2021/22:179) framhåller att valarkitekturen ska bidra till att spararna gör väl övervägda fondval medan Pensionsmyndigheterna i föreskrifterna (PFS 2024:5), som anger ramarna för denna utvärdering, har valt att lägga tonvikten på spararnas subjektiva upplevelser. Utvärderingen bygger därför nästan uteslutande på självrapportering via enkät. Även om spararnas egna åsikter givetvis är av stor betydelse för hur en valarkitektur bör utformas så speglar deras åsikter inte nödvändigtvis om valen faktiskt är väl övervägda. Det gör att det finns en skillnad som kan nyanseras mellan propositionen och föreskrifterna. Den beteendeeconomiska forskningen har upprepade gånger visat att människor ofta handlar i strid mot vad de vet, vad de tror sig veta och de preferenser de uppger (Choi, Laibson, Madrian & Metrick, 2002; DellaVigna & Malmendier, 2006). De slutsatser som kan dras utifrån denna utvärdering är därmed begränsade till spararnas egna uppfattningar, och utvärderingen får mer karaktären av en ”nöjd kund”-undersökning än av en analys av hur valarkitekturen faktiskt påverkar spararna, och i förlängningen deras ekonomi. För att avgöra om systemet uppfyller sitt syfte fullt ut behöver framtida utvärderingar av valarkitekturen därför också omfatta hur beslutsstöden faktiskt påverkar beteenden. Vi föreslår därför att föreskrifterna justeras något inför kommande utvärderingar så att de även mäter de direkta effekterna av valarkitekturen på om och hur spararna väljer fonder inom premiepensionen.

Kunskapstestet utgör i praktiken ett test av finansiell litteracitet, det vill säga en generell och grundläggande förståelse för ekonomi och finansiella instrument. Det finns forskning som visar att finansiell litteracitet har svaga effekter på faktiskt beteende (Fernandes, Lynch & Netemeyer, 2014). Det räcker alltså inte att endast mäta om personerna gör testet eller kommer ihåg att de har gjort det för att avgöra om, och i så fall hur, premiepensionsguiden påverkar fondval. För att ta reda på det behöver sambandet mellan poängen på kunskapstestet och de fondval en person gör undersökas. Det kan göras med användardata från Mina sidor där spararna loggar in för att göra sina val. Det kräver dock att myndigheten får koppla ihop inloggnings-, användning av premiepensionsguiden och portföljdata.

Gällande fondvalsbekräftelsen, vilken fick det svagaste omdömet av beslutsstöden, finns en risk att en person som är på väg att göra ett val redan har bestämt sig och inte reflekterar mer över det enskilda fondbytet den är på väg att göra. Den information som visas i fondvalsbekräftelsen visar vilken påverkan valet får på portföljen som helhet. Det behöver undersökas om de som är på väg att välja fonder förstår att förändringarna gäller hela portföljen och om informationen påverkar om de genomför valet eller ej.

5.2.2 Utvecklingspotential inom valarkitekturen

Målgruppsanpassning

Utvärderingen visar att mer aktiva och erfarna användare är mer kritiska till beslutsstöden än de som inte gör ett aktivt val. Det väcker frågan om valarkitekturen i högre grad bör erbjuda både ett enkelt grundstöd för dem som behöver en första orientering och ett mer fördjupat stöd för dem som efterfrågar mer detaljerad information. En möjlig väg framåt är att placera kunskapstestet före informationsdelen i guiden, så att spararen får direkt återkoppling på sitt behov av att gå igenom informationsdelen eller inte. Om detta motiverar dem som har behov att läsa guiden eller ej undersöks lämpligen med ett A/B-test innan en implementation av detta sker. I det fall användardata börjar analyseras skulle det även kunna utgöra ett bra underlag att undersöka vilka som faktiskt försöker skaffa sig den kunskap de uppmuntras att ha innan de gör fondval.

Information om portföljrisk

Att förstå portföljen som helhet är viktigt för den framtida avkastningen, men det är inte nödvändigtvis enkelt ens för en erfaren investerare. Många sparare uppmärksammar sannolikt inte hur enskilda fondval påverkar den totala portföljrisken. En central men svårfångad poäng är att portföljens risk inte är summan av de enskilda fondernas risker, utan beror på hur fonderna samvarierar. Två fonder med samma risknivå vars utveckling följer varandra ger ingen riskutjämning men om de utvecklas olika så jämnas risken ut. Detta grundar sig i att fondernas underliggande innehav måste vara olika för att diversifiering ska ske så att risken sänks. Till detta kommer också att fonder ibland byter riskklass. En fonds riskklass definieras av de senaste 36 månadernas standardavvikelse för

fondens värdeutveckling. Standardavvikelsen förändras över tid vilket gör att riskklasserna kan ändras enbart på grund av hur fondinnehavet handlats under en period eller om de underliggande tillgångarnas värdeutveckling blir mer volatila, det vill säga utan att fondförvaltaren har bytt inriktning på sin fond.

Premiepensionsguiden skulle därför kunna gynnas av att kompletteras med information som uppmuntrar spararen att utgå från portföljen som helhet och uppmärksamma hur den samlade risken förändras vid ett fondbyte. Guiden bör också informera om att olika fonders risk kan förändras över tid, vilket kan påverka portföljens risknivå även om inget nytt fondval görs.

Ett arbete i denna riktning pågår. Ett stöd som ska hjälpa spararen att resonera om hur en egen fondportfölj sätts samman, inklusive hur den samlade risken påverkas, planeras och ligger nära det utvecklingsbehov som utvärderingen pekar på. Detta kan utgöra ett väldigt bra instrument att följa upp hur spararnas kunskap påverkar deras faktiska fondval i kommande utvärderingar.

Fondvalsbekräftelsen bör tydligare ange att det är hela portföljens förändring i risk och avgift som anges i den ruta som visas. Bekräftelsen skulle också kunna påminna spararen om att tänka efter om förändringen faktiskt motsvarar dennes förväntningar. Eftersom bekräftelsen informerar om ansvaret att återkommande bevaka risknivån kan beskrivningen potentiellt gynnas av att klargöra att risken kan förändras över tid. Ett sådant klargörande kan uppmuntra till att mer regelbundet se över sparandet och dess risknivåer.

Utvecklingen av valarkitekturen har främst varit inriktad på sparare med begränsad kunskap om fondinvesteringar. Efter denna utvärdering anser vi det som en fortsatt rimlig prioritering, eftersom de har större behov av stöd än de mer erfarna spararna. Den som vill fördjupa sig kan dessutom hitta avancerade verktyg för fondjämförelser och information om investeringsstrategier på annat håll. Det är därför lämpligt att låta de mer avancerade verktygen i valarkitekturen växa fram gradvis, så att fokus kan kvarstå på ett grundläggande stöd till dem som mest behöver det.

Referenser

Choi, J.J., Laibson, D., Madrian, B.C. & Metrick, A. (2002). Defined Contribution Pensions: Plan Rules, Participant Choices, and the Path of Least Resistance. *Tax Policy and the Economy*, 16, pp. 67–113.

Cronqvist, H. & Thaler, R.H. (2004). Design Choices in Privatized Social-Security Systems: Learning from the Swedish Experience. *American Economic Review*, 94(2), pp. 424–428.

DellaVigna, S. & Malmendier, U. (2006). Paying Not to Go to the Gym. *American Economic Review*, 96(3), pp. 694–719.

Ds 2013:35. Vägval för premiepensionen

Fernandes, D., Lynch, J. G. & Netemeyer, R. G. (2014). Financial literacy, financial education, and downstream financial behaviors. *Management Science*, 60(8), pp. 1861–1883.

Johnson, E.J. & Goldstein, D.G. (2003). Do defaults save lives? *Science*, 302(5649), pp. 1338–1339.

Larrick, R.P. & Soll, J.B. (2008). The MPG illusion. *Science*, 320(5883), pp. 1593–1594.

Pensionsmyndigheten (2025). Utvärdering av trygghet och valfrihet inom premiepensionens valarkitektur, mars 2025.

Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2024:5) om valarkitekturen för premiepensionssystemet.

Proposition 2021/22:179. Ett bättre premiepensionssystem.

Scheibehenne, B., Greifeneder, R. & Todd, P.M. (2010). Can there ever be too many options? A meta-analytic review of choice overload. *Journal of Consumer Research*, 37(3), pp. 409–425.

Socialförsäkringsbalken (2010:110) 64 kap.

SOU 2016:61. Fokus premiepension

SOU 2019:44. Ett bättre premiepensionssystem.

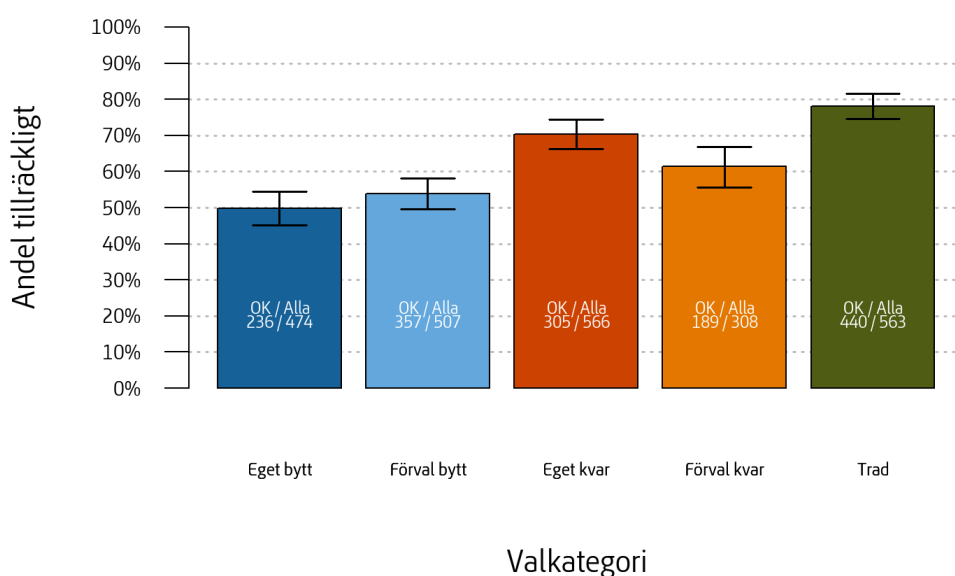
Thaler, R.H. & Sunstein, C.R. (2008). *Nudge: Improving Decisions About Health, Wealth, and Happiness*. Yale University Press.

Thaler, R.H., Sunstein, C.R. & Balz, J.P. (2013). Choice Architecture. I E. Shafir (red.), *The Behavioral Foundations of Public Policy*. Princeton University Press.

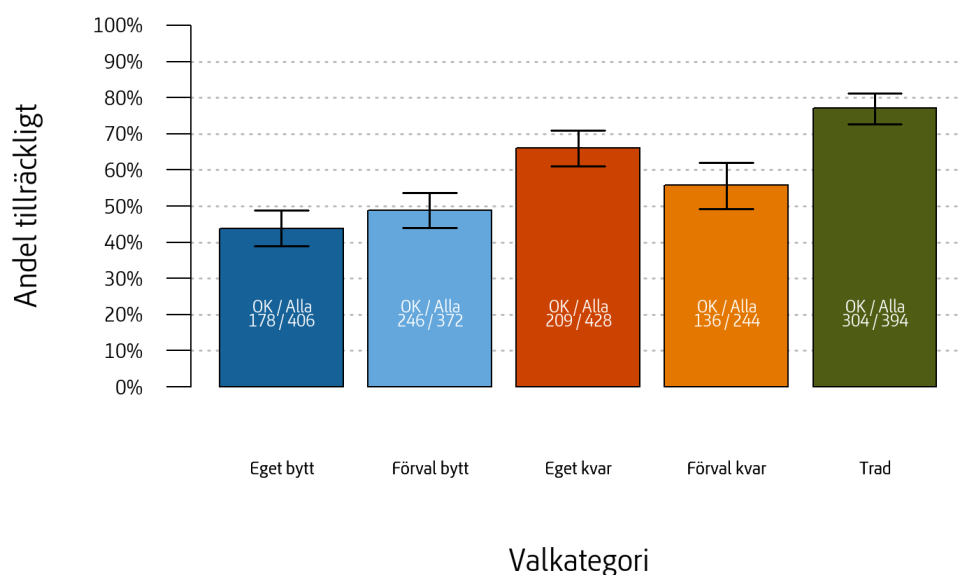
Bilaga 1 Figurer, tillräcklighet av beslutsstöd och ansvarsinformation

I denna bilaga illustreras den andel respondenter per grupp som anser att beslutsstöden är tillräckliga och om informationen om ansvaret i fondvalsbekräftelsen är tydlig. Dessa kan agera estimat för den verkliga populationen och rapporteras därför med 95-procentiga konfidensintervall. Urvalet var beräknat för att intervallet skulle få en felmarginal på ± 5 procentenheter vid 385 svar, med andra ord en intervallbredd på 10 procentenheter, men eftersom valkategorigrupperna varierade i antal respondenter och alla respondenter inte svarade på alla frågor så avviker intervallen något.

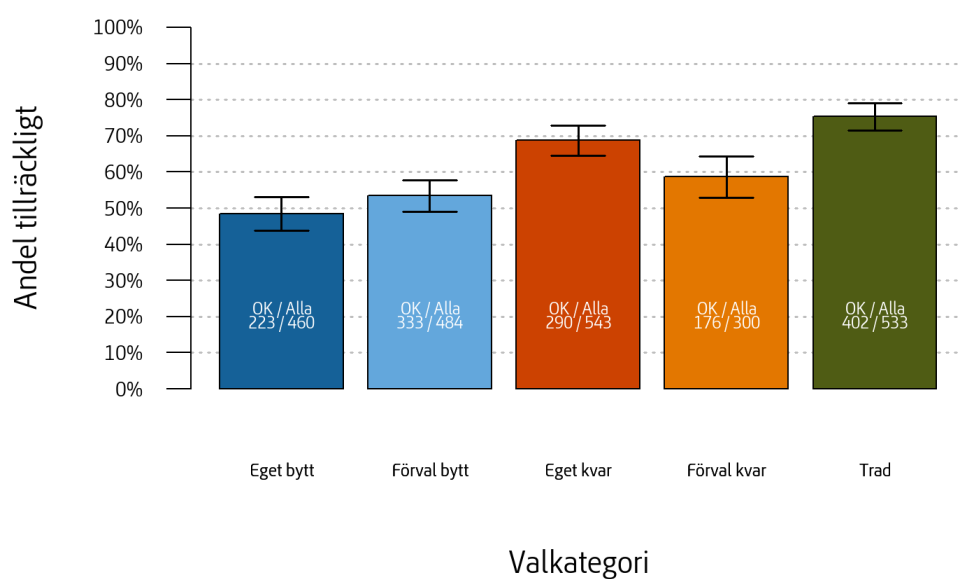
Figur 5 Q12 - Guidens information. Hur bra är informationen i premiepensionsguiden för att du ska kunna göra väl övervägda fondval för din premiepension?



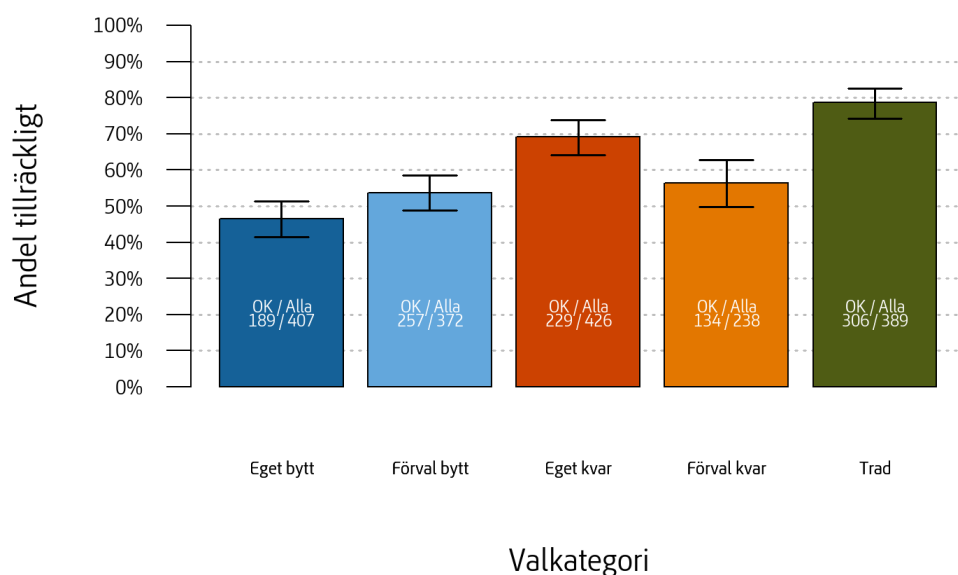
Figur 6 Q18 - Guidens information efter fondtorget. Efter att ha tittat på fondtorget, hur bra tycker du nu att informationen i premiepensionsguiden är för att du ska kunna göra väl övervägda fondval för din premiepension?



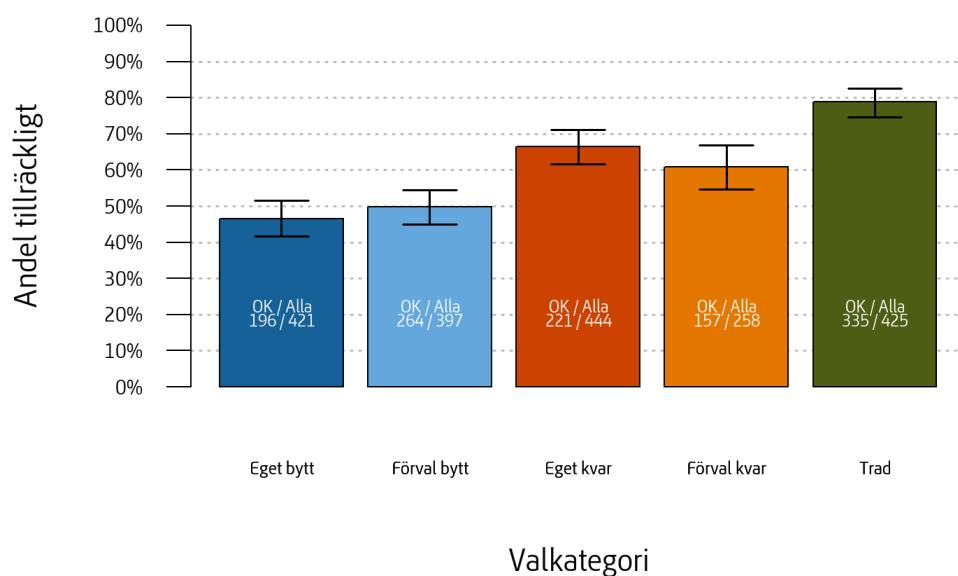
Figur 7 Q13 - Kunskapstestet - Hur bra är kunskapstestet på att tydliggöra din förmåga att göra väl övervägda fondval för din premiepension?



Figur 8 Q19 - Kunskapstestet efter fondtorget. Efter att ha tittat på fondtorget, hur bra tycker du att kunskapstestet hjälper dig att bedöma din förmåga att göra väl övervägda fondval för din premiepension?

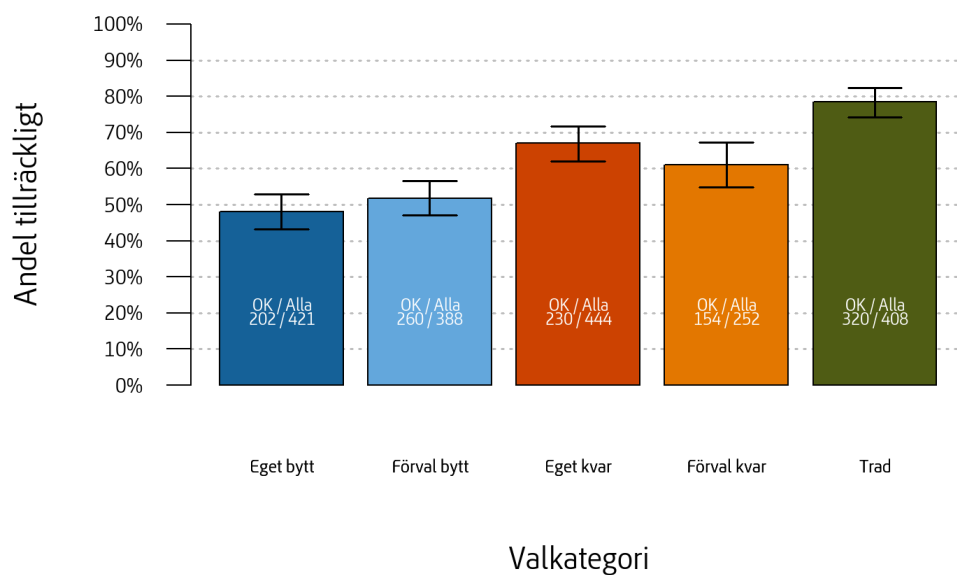


Figur 9 Q16 - Fondtorgets information. Hur bra är informationen på fondtorget för att du ska kunna göra väl övervägda fondval?

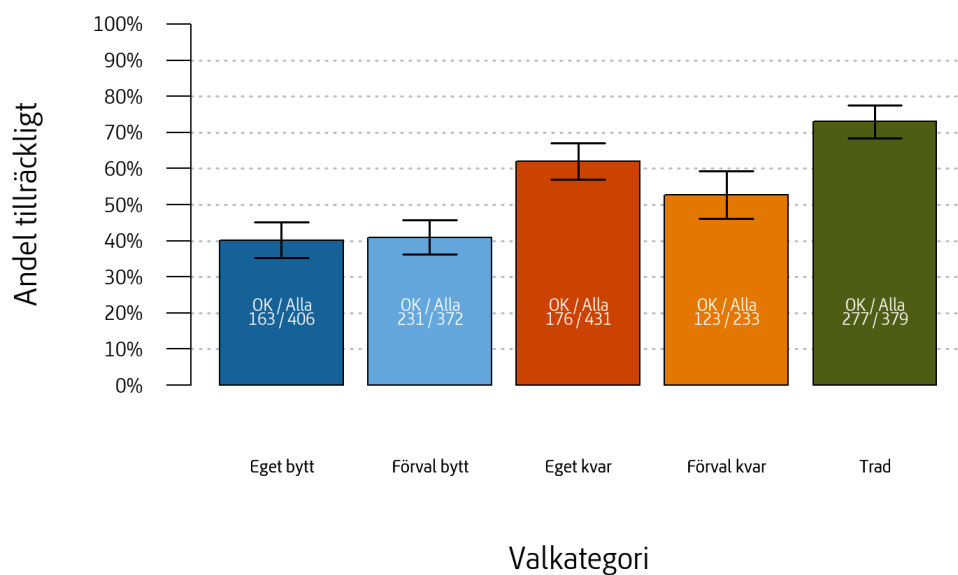


Figur 10 Q17 - Fondtorgets utformning. Hur bra är fondtorgets utformning för att du ska kunna göra väl övervägda fondval?

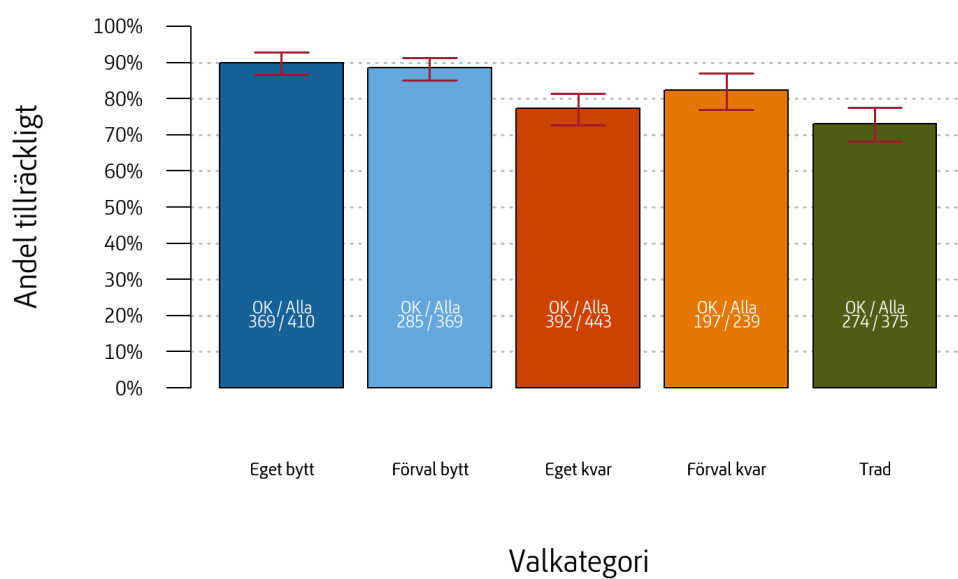
Med utformningen avses utseende och sättet att interagera med sidan, exempelvis tillgängliga menyer och sorteringsfunktioner samt placering av dessa.



Figur 11 Q21 – Fondvalsbekräftelsen. Hur bra är bekräftelseinformationen för att du ska kunna göra väl övervägda fondval?



Figur 12 Q20 – Fondvalsbekräftelsen egna ansvar. Tycker du att bekräftelserutan tydligt informerar om det större ansvar du tar genom att göra ett fondval?



Bilaga 2 Premiepensionssystemets och valarkitekturens historik

Premiepensionssystemet infördes år 2000 som en del av pensionsöverenskommelsen. Två bärande syften var att skapa möjlighet till högre avkastning genom investeringar på kapitalmarknaden och att ge spararen valfrihet, vilket också antogs öka engagemanget och förståelsen för pensionen (SOU 2019:44⁹). Vid införandet bestod fondtorget av cirka 450 fonder och var öppet för alla fonder som uppfyllde UCITS-direktivets¹⁰ krav. Premiepensionsmyndigheten (PPM) inrättades för att administrera systemet, och inför det första fondvalet gjorde 67 procent av spararna ett eget val.

Att människor i många kontexter ofta gör irrationella fondval är väl belagt inom beteendekonomisk forskning men också observerat specifikt för det svenska pensionssystemet (t.ex. Cronqvist & Thaler 2004). Mot den bakgrunden uppmärksammade Premiepensionsmyndigheten (PPM) att många sparare gjorde val som var svåra att förena med ett långsiktigt sparande och att beslutsstödet var otillräckligt, och utvecklade som svar bland annat det IT-baserade beslutsstödet PPM-Lotsen. Den 1 januari 2010 övertog nybildade Pensionsmyndigheten ansvaret för premiepensionen från PPM och fick samtidigt ett förstärkt informationsuppdrag, och från 2012 även ett konsumentstärkande uppdrag. Parallellt växte fondutbudet till över 800 fonder, och en omfattande marknad för rådgivnings- och förvaltningstjänster växte fram. Maskinella fondbyten, så kallade robotbyten, skapade både tekniska och likviditetsproblem för Pensionsmyndigheten och stoppades 2011. I utvärderingarna Vägval för premiepensionen (Ds 2013:35) och Fokus premiepension (SOU 2016:61) tecknades därefter en samlad bild av premiepensionens brister: stor spridning i utfall, ett fondutbud som var svårt för den enskilde att hantera samt onödigt höga kostnader.

En vändpunkt kom i början av 2016, när omfattande oegentligheter bland fondtorgets förvaltare uppdagades. Flera hade agerat felaktigt och i vissa fall brottsligt, mest uppmärksammat i fallen gällande Falcon Funds och Allra. Sammantaget avregistrerades ett tjugotal fonder till ett värde av cirka 40 miljarder kronor, och över 200 000 sparare drabbades (SOU 2019:44). Händelserna utlöste en bredare omvärdering av premiepensionssystemets utformning.

⁹ Utredningen Ett bättre premiepensionssystem (SOU 2019:44)

¹⁰ The Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities Directive (Directive 2009/65/EC)

Mot denna bakgrund enades Pensionsgruppen om att övergå från ett öppet till ett upphandlat fondtorget, med utgångspunkten att premiepensionen är en del av socialförsäkringen för vilken staten behöver ta ett tydligare ansvar än tidigare. I maj 2022 beslutade riksdagen att inrätta Fondtorgsnämnden, den nämndmyndighet som ansvarar för upphandlingen av fonder till fondtorget, och de första upphandlingarna genomfördes 2024. Det reformerade systemet behåller principen om valfrihet samtidigt som det stärker statens ansvar för att den valmiljö som erbjuds är överskådlig, pålitlig och säker.

Valarkitekturen i premiepensionssystemet har utvecklats stegvis sedan systemets införande. Redan den ursprungliga utformningen av premiepensionen innehöll centrala valarkitektoniska inslag, inte minst genom att ett förvalsalternativ skapades för sparare som inte själva gjorde ett fondval. Förvalet har därefter förändrats över tid och har successivt utformats för att bli ett tydligare och mer ändamålsenligt alternativ för dem som inte vill eller kan välja fonder på egen hand. Mellan år 2000 och 2010 placerades premiepensionsmedlen för de som inte själva valde en fond i Premiesparfonden. År 2010 avvecklades Premiesparfonden och ersattes av AP7 Såfa, en generationsfond som kombinerar aktier och räntor där risken anpassas efter spararens ålder.

Även om valarkitekturen har förändrats löpande, inleddes ett mer aktivt utvecklingsarbete i samband med att den nya lagstiftningen började gälla. Som följd av lagstiftningen var den första konkreta åtgärden fondvalsbekräftelsen på fondtorget. Bekräftelsen infördes juni 2022 och innebär att spararen aktivt måste godkänna förändringar i risk, avgift och hållbarhet vid fondval. Det bredare utvecklingsarbetet började först under 2023 och har därefter resulterat i flera ytterligare förändringar.

Den 15 februari 2024 produktionssattes [premiiepensionsguiden](#), som ger information om premiepensionssystemet och om fondsparande i fondförsäkring. Efter segmentet med information finns ett kunskapstest med sex grundläggande frågor om fondsparande. När frågorna är besvarade visas resultatet och man får välja att antingen göra om testet eller gå vidare till den sista sidan som presenterar ”Tumregler för fondval”. Guiden är frivillig och man kan när som helst stänga den och börja använda fondtorget.

I april 2025 produktionssattes därutöver en omgjord version av fondtorget med ett inbyggt beslutsstöd.

I april 2026, efter datainsamlingsperioden (december 2025-februari 2026), infördes den årliga påminnelsen, som därför inte ingår i utvärderingen.¹¹ Påminnelsen innebär att pensionssparare som helt eller delvis lämnat det statliga förvalsalternativet erbjuds aktivera en årlig e-postpåminnelse om att se över sitt fondval inom premiepensionen. Aktiveringen görs på Pensionsmyndighetens sida *Mina fonder*, varefter påminnelsefunktionen visas som *Aktiverad* i fondportföljen, med information om att en påminnelse skickas en gång per år. Den första påminnelsen skickas ett år efter att spararen bekräftat sin e-postadress, och spararen kan när som helst ändra adressen eller avaktivera tjänsten via *Mina sidor*.

Pensionsmyndigheten har även följt upp hur valarkitekturen fungerar för spararna. I mars 2025 genomförde Pensionsmyndigheten en utvärdering av trygghet och valfrihet inom premiepensionens valarkitektur. Bland respondenterna tyckte 92 procent att de kände sig trygga med sättet att välja och byta fonder medan endast 2 procent kände sig otrygga. Vidare angav 72 procent att de i stor utsträckning fick den information de behöver. Resultaten talar för att systemet i huvudsak uppfattas som tryggt, men också för att det finns utrymme att stärka informationen till spararna. Att en högre andel uppger sig vara trygga än fullt informerade kan tyda på att vissa sparare uppfattar fondvalssituationen som komplex även när de upplever själva valprocessen som tillförlitlig.

¹¹ 4 kap. 1 § och 5 kap. 1 § 4 PFS 2024:5.

Bilaga 3 Detaljerad undersökningsinformation

Bilaga 3.1 beskriver hur urvalsstorleken beräknades. Bilaga 3.2 beskriver proceduren för enkätutformning och datainsamling. I Bilaga 3.3 återges aviseringsbrevet och i Bilaga 3.4 återges hela webbenkäten som skärmbilder.

Bilaga 3.1 Urvalsberäkning

Den population som undersöktes var personer som fyllt 18 år, hade en premiepensionsbehållning på minst 10 000 kr, hade fått minst två orange kuvert och var folkbokförda i Sverige. Populationen omfattade 7 638 177 personer. Populationen delades in i 5 grupper baserat på om/hur de valt fonder tidigare. Grupperna var *egget bytt*, *förval bytt*, *egget kvar*, *förval kvar* och *trad* (se rubrik 3.2.1 för beskrivning av grupperna). För att få samma precision i mätningarna för alla grupper slumpvaldes lika många personer från varje grupp till urvalet.

Hur stor andel av spararna som skulle anse att beslutsstöden var tillräckligt bra var inte angivet på förhand, därför beräknades inte en urvalsstorlek för att testa statistisk signifikans av en sådan andel. Istället användes en felmarginal på ± 5 procentenheter kring estimatet som utgångspunkt för urvalsstorleksberäkningen ($E = 0,05$). Antagandet att det är lika sannolikt att svara tillräckligt som otillräckligt användes vilket ger $p = 0,5$ för svaret tillräckligt. Den vanligaste konfidensgraden, 95 procent, användes vilket ger fördelningsvärdet $z = 1,96$. Följande beräkning gjordes för urvalsstorlek per grupp:

$$n = z^2 \times \frac{p(1-p)}{E^2} = \frac{1,96^2 \times 0,5 \times 0,5}{0,05^2} \approx 385$$

Eftersom resultatet skulle redovisas separat för de fem fondvalskategorierna krävdes $385 \times 5 = 1\,925$ respondenter. Utifrån de bortfallsnivåer som redovisas i Pensionsmyndighetens årsredovisning 2024 antogs en svarsfrekvens på cirka 10 procent. Det innebär att $385 / 0,1 = 3\,850$ personer per grupp behövde tillfrågas, vilket avrundades uppåt till 4 000. Den totala urvalsstorleken blev därmed $5 \times 4\,000 = 20\,000$ personer.

Gruppen förval kvar nådde aldrig upp till den önskade svarsfrekvensen (se Figur 3). Den ökade osäkerhet som följer av färre svar illustreras av bredare konfidensintervall kring estimaten i figurerna i Bilaga 1 (stapelhöjden är estimatet av andelen personer i populationen som anser att beslutsstödet är tillräckligt bra).

Bilaga 3.2 Enkätutformning och datainsamling

Datainsamlingen administrerades av Demoskop, det upphandlade undersökningsföretag som utför flertalet av Pensionsmyndighetens enkätundersökningar. Enkätens innehåll utformades av Pensionsmyndigheten vilket Demoskop sedan skapade en webbenkät av.

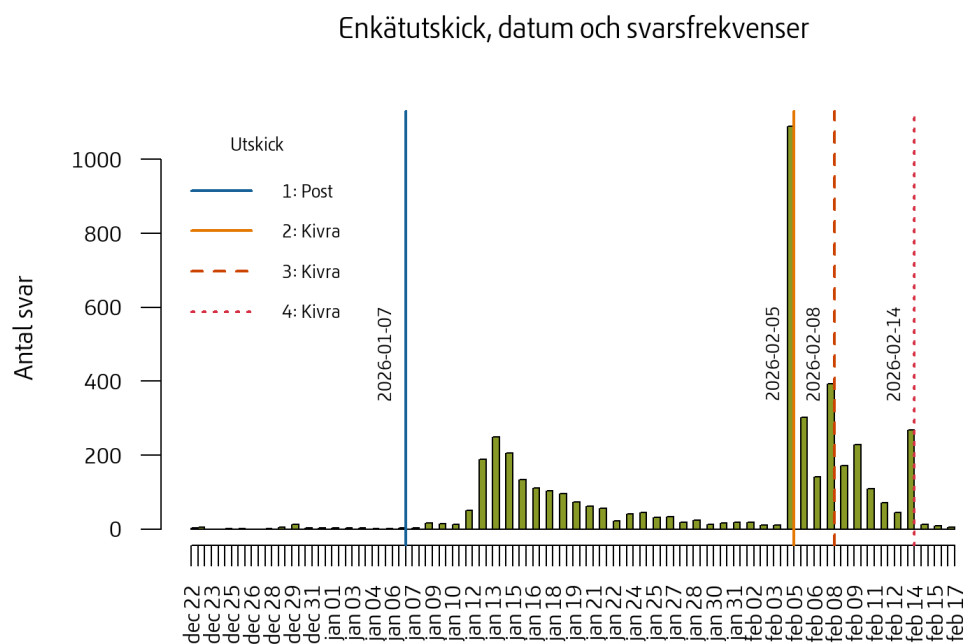
Under utformningen av enkäten genomfördes två pilotundersökningar för att få återkoppling från respondenter gällande enkätens innehåll och webbenkätens funktionalitet. Pilotdata samlades in 2025, den 15–25 september (177 respondenter) och den 20–24 november (57 respondenter). Efter varje pilotomgång justerade Pensionsmyndigheten innehållet och Demoskop justerade webbenkäten utefter Pensionsmyndighetens instruktioner.

I vanliga fall levererar Demoskop aggregerade data till Pensionsmyndigheten men i denna undersökning levererade de fullständiga rådata så att Pensionsmyndigheten kunde göra mer grundliga analyser. Pilotstudierna var alltså därför extra viktiga eftersom att Pensionsmyndigheten då kunde kvalitetsgranska de data som levereras från Demoskop. Svaren från pilotomgångarna ingår inte i rapportens analyser.

Pensionsmyndigheten skickade en lista med det slumpade urvalet till Demoskop inför datainsamlingen. Demoskop skickade ett postalt aviseringsbrev till samtliga personer i urvalet med en länk till webbenkäten och personliga inloggningsuppgifter, se Bilaga 3.3. Varje länk var unik och endast en enkät per länk kunde besvaras. De som inte svarade fick digitala påminnelser via Kivra upp till tre gånger. Påminnelser skickades inte till personer i urvalsgrupper efter att en urvalsgrupp uppnått önskat antal respondenter. Datainsamlingen pågick 22 december 2025–17 februari 2026.

Figur 13 visar tidpunkterna för utskick och påminnelser samt svarsfrekvenserna per datum.

Figur 13 Enkätutskick, påminnelser och antalet inkomna svar över tid



Bilaga 3.3 Aviseringsbrev



Mäster Samuelsgatan 17, 111 44 Stockholm

Hej!

Du har blivit slumpmässigt utvald att delta i en undersökning från Pensionsmyndigheten som undersöker hur premiepensionen och dess fondtorg uppfattas. Syftet är att utvärdera premiepensionssystemet så att det kan utvecklas mot att bli väl anpassat för så många som möjligt.

Dina svar är värdefulla oavsett om du är insatt i premiepension och fondsparande eller inte, inga förkunskaper behövs. Du får också chansen att lära dig mer om hur premiepensionen fungerar och hur dina pengar placeras i fonder. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan att behöva förklara varför.

Enkäten skickas ut via Demoskop till ett urval av befolkningen. Vi kommer att undersöka enkätsvaren tillsammans med annan information i pensionsmyndighetens databas som är relaterad till premiepensionen. Inga individer kommer att kunna identifieras i resultatrapporteringen. Resultatet kommer att redogöras i en rapport som publiceras på Pensionsmyndighetens hemsida.

Du väljer helt själv hur mycket tid du vill ägna enkäten, dina svar är värdefulla oavsett. Det kan ta allt från cirka 10–30 minuter att slutföra enkäten. Scanna QR-koden eller följ länken nedan för att delta.

Du besvarar enkäten genom att gå in på webbsidan www.demoskop.se/pemy (skriv in länkadressen i adressfönstret i din webbläsare, inte i sökfältet i en sökmotor). Logga sedan in med ditt *unika* användarnamn och lösenord nedan. Du kommer då direkt till enkäten och kan enkelt fylla i den. Svara gärna så snart som möjligt.

Användar-Id: <Anvid>

Lösenord: <Passid>



Har du frågor eller synpunkter på enkäten ber vi dig kontakta Demoskop på respondent@demoskop.se. Vill du få bekräftat att detta är en undersökning från Pensionsmyndigheten så kan du gå in på www.pensionsmyndigheten.se för mer information.

Stort tack på förhand för din värdefulla medverkan!

Per Hörnsten

Senior Advisor, Demoskop

Bilaga 3.4 Enkäten – Skärmbilder

Hej!

Du har blivit slumpmässigt utvald att delta i en undersökning från **Pensionsmyndigheten** som undersöker hur premiepensionen och dess fondtorg uppfattas. Syftet är att utvärdera premiepensionssystemet så att det kan utvecklas mot att bli väl anpassat för så många som möjligt.

Dina svar är värdefulla oavsett om du är insatt i premiepension och fondsparande eller inte, inga förkunskaper behövs. Du får också chansen att lära dig mer om hur premiepensionen fungerar och hur dina pengar placeras i fonder. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan att behöva förklara varför.

Enkäten skickas ut via Demoskop till ett urval av befolkningen. Vi kommer att undersöka enkätsvaren tillsammans med annan information i pensionsmyndighetens databas som är relaterad till premiepensionen. Inga individer kommer att kunna identifieras i resultatrapporteringen. Resultatet kommer att redogöras i en rapport som publiceras på Pensionsmyndighetens hemsida.

Du väljer helt själv hur mycket tid du vill ägna enkäten, dina svar är värdefulla oavsett.

Det kan ta allt från cirka 10–30 minuter att slutföra enkäten. Scanna QR-koden eller följ länken nedan för att delta.

Start



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Läs frågorna noggrant och svara så gott du kan. Är det någon fråga du inte kan eller vill svara på så går det bra att klicka på gå vidare utan att besvara frågan.

Nästa »

Q1



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Känner du till att du själv kan välja vilka fonder din premiepension placeras i?

- ☐ Ja
☐ Nej

« Tillbaka

Nästa »

Q2 - Q4



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur bedömer du din förmåga att själv kunna göra väl övervägda val om vilka fonder ditt premiepensionssparande placeras i?

Besvara frågorna nedan genom att klicka på linjen.


Ingen förmågaMaximalt tänkbar förmåga

Hur engagerad känner du dig i ditt premiepensionssparande?


Inget engagemangMaximalt tänkbart engagemang

Hur intresserad är du av fondsparande generellt?


Inget intresseMaximalt tänkbart intresse

« Tillbaka

Nästa »

Q5



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Har du besökt premiepensionens fondtorg på pensionsmyndigheten.se?

- ☐ Ja, senast var mindre än år sedan
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej/ Minns ej

« Tillbaka

Nästa »

Q6 – Q11



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Kryssa i de påståenden som du anser stämmer in på dig, flera alternativ kan kryssas i.

- ☐ Jag vet inte hur min premiepension är placerad
- ☐ Jag har aldrig valt en fond för min premiepension
- ☐ Av princip skulle jag aldrig själv placera pengar i fonder i något sammanhang
- ☐ Jag har medvetet avstått från att göra någon förändring i min premiepension eftersom jag är nöjd med förvalet, AP7 Såfa
- ☐ Jag har gjort minst ett fondval för min premiepension
- ☐ Jag antar att jag kommer göra minst ett fondval i min premiepension i framtiden

« Tillbaka

Nästa »

GuideIntro



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Oavsett vad du vet eller tycker om att du har premiepension, föreställ dig att du ska se över den. Då kan det vara bra att gå igenom Pensionsmyndighetens guide. Den är till för att förstå premiepensionen bättre och hjälpa till att avgöra om man tycker sig veta tillräckligt för att på ett väl övervägt sätt kunna välja vilka fonder den ska vara placerad i.

Gå igenom guidens sex steg och genomför det avslutande kunskapstestet.

Klicka på knappen Premiepensionsguiden nedan som då öppnas i ny flik eller fönster.

Premiepensionsguiden

« Tillbaka

Nästa »

Länken som knappen ovan leder till:

<https://www.pensionsmyndigheten.se/service/fondguide/start?origin=fondtorg>

SkallInfo



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Du kommer nu få göra bedömningar om olika saker uppfyller en tillräcklig nivå. Skalan som används är 0 – 6 där de olika värdena indikerar följande.

- 6 = Maximal nytta – så bra som det kan tänkas bli
- 5
- 4
- 3 = Tillräcklig - vad som behövs finns, varken mer eller mindre
- 2
- 1
- 0 = Verkningslös - ingen funktion i sammanhanget

Om du redan har kunskap som gör att det du bedömer i respektive fråga inte bidrar med något nytt för dig, tänk dig då vad det hade tillfört om du inte hade haft kunskapen.

« Tillbaka

Nästa »

Q12



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur bra är informationen i premiepensionsguiden för att du ska kunna göra väl övervägda fondval för din premiepension?

- ☐ 6 = Maximal nytta – informationen är så bra som det kan tänkas bli
- ☐ 5
- ☐ 4
- ☐ 3 = Tillräcklig – informationen är tillräcklig, varken mer eller mindre
- ☐ 2
- ☐ 1
- ☐ 0 = Verkningslös – informationen tillför inget i sammanhanget

« Tillbaka

Nästa »

Q13



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur bra är kunskapstestet på att tydliggöra din förmåga att göra väl övervägda fondval för din premiepension?

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Sök

Kunskapskollen
Steg 6 av 6

Hur väl förstår du premiepensionen?

Du ska nu svara på sex frågor om premiepensionen för att se hur mycket du minns.

Att ha min premiepension placerad i det statliga förvalet AP7 Såfa innebär att:

(Endast ett rätt svar)

☐ Jag får en lägre/sämrre premiepension än om jag väljer fonder själv.
 ☐ Premiepensionssparandet anpassas automatiskt till hur långt jag har kvar till pensionen
 ☐ Jag betalar en hög avgift i jämförelse med andra fonder.
 ☐ Jag vet inte.

Vilka är de viktigaste parametrarna att ta hänsyn till om du väljer fonder själv?

- ☐ 6 = Maximal nytta – testet är så bra som det kan tänkas bli, inget saknas
☐ 5
☐ 4
☐ 3 = Tillräcklig – testet gör det tillräckligt tydligt, varken mer eller mindre
☐ 2
☐ 1
☐ 0 = Verkningslös – testet tillför inget i sammanhanget

« Tillbaka

Nästa »

Q14



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Har du gått igenom premiepensionsguiden och gjort kunskapstestet innan du i denna undersökning blev ombedd att göra det?

- ☐ Nej
☐ Jag har tidigare läst delar av guiden men jag avbröt innan jag kom till testet
☐ Jag har tidigare gått igenom hela guiden men avbröt under testet
☐ Ja
☐ Vet ej

« Tillbaka

Nästa »

Q15



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Är det något som gjort att du valt att inte läsa premiepensionsguiden tidigare?

« Tillbaka

Nästa »

FondtorgIntro



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Nu vill vi att du besöker Pensionsmyndighetens fondtorg. Där kan man välja premiepensionens placering i fonder. Det finns **ingen** risk att du ändrar något i ditt sparande så länge du **inte** loggar in.

Du kommer till fondtorget **utan** att loggas in genom att klicka på knappen nedan. Fondtorget öppnas i en egen flik eller fönster i din webbläsare och du kan gå mellan enkäten och fondtorget som du själv vill, precis som när du använder webben i vanliga fall. Klicka dig runt på fondtorget och utforska dess funktioner och information.

Vi är bara intresserad av vad du tycker om fondtorget och fondinformationen så *du behöver inte gå in i menyn uppe till höger som tar dig till andra delar av pensionsmyndighetens sida.*

Om någon annan enkät poppar upp när du är inne på fondtorget så är det bäst om du inte fyller i den nu då den tillhör en annan undersökning. Om du får upp en länk till premiepensionsguiden behöver du inte gå in på den igen.

Fondtorget

« Tillbaka

Nästa »

Länken som knappen ovan leder till:

<https://www.pensionsmyndigheten.se/mina-tjanster/fondtorg/sok>

Q16



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur bra är informationen på fondtorget för att du ska kunna göra väl övervägda fondval?

- ☐ 6 = Maximal nytta – informationen är heltäckande, inget saknas
- ☐ 5
- ☐ 4
- ☐ 3 = Tillräcklig – informationen är tillräcklig, varken mer eller mindre
- ☐ 2
- ☐ 1
- ☐ 0 = Verkningslös – informationen fyller ingen funktion i sammanhanget

« Tillbaka

Nästa »

Q17



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur bra är fondtorgets utformning för att du ska kunna göra väl övervägda fondval?

Med utformningen avses utseende och sättet att interagera med sidan, exempelvis tillgängliga menyer och sorteringsfunktioner samt placering av dessa.

- ☐ 6 = Maximal nytta – utformningen är perfekt, inget bör ändras
- ☐ 5
- ☐ 4
- ☐ 3 = Tillräcklig – utformningen är tillräckligt bra/tydlig, varken mer eller mindre
- ☐ 2
- ☐ 1
- ☐ 0 = Verkningslös – utformningen hjälper inte på något sätt till

« Tillbaka

Nästa »

Q18



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Efter att ha tittat på fondtorget, hur bra tycker du nu att informationen i premiepensionsguiden är för att du ska kunna göra väl övervägda fondval för din premiepension?

Om du vill kan du titta på guiden igen

Premiepensionsguiden

- ☐ 6 = Maximal nytta – informationen är så bra som den kan tänkas bli
- ☐ 5
- ☐ 4
- ☐ 3 = Tillräcklig – informationen är tillräcklig, varken mer eller mindre
- ☐ 2
- ☐ 1
- ☐ 0 = Verkningslös – informationen fyller ingen funktion i sammanhanget

« Tillbaka

Nästa »

Q19



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Efter att ha tittat på fondtorget, hur bra tycker du att kunskapstestet hjälper dig att bedöma din förmåga att göra väl övervägda fondval för din premiepension?

- ☐ 6 = Maximal nytta – testet är så bra som det kan tänkas bli
- ☐ 5
- ☐ 4
- ☐ 3 = Tillräcklig – testet hjälper tillräckligt, varken mer eller mindre
- ☐ 2
- ☐ 1
- ☐ 0 = Verkningslös – testet fyller ingen funktion i sammanhanget

« Tillbaka

Nästa »

Q20



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innan ett fondval slutförs så kommer en bekräftelseruta upp. Den innehåller information om vad det fondval man är på väg att göra innebär. Titta på bekräftelserutan, läs informationen och besvara frågorna.

Bekräfta följande förändringar i ditt fondval

Förändringar i risknivå

Från **Mycket hög**  till **Hög** 

Förändringar i fondavgift

Från **0,08%** till **0,44%**

Förändringar i hållbarhetsrisk

Från **20 (Medel)** till **23 (Medel)**

Tänk på att om du avstår helt eller delvis från det statliga förvalet AP7 Såfa har du själv ett större ansvar att återkommande bevaka att risknivån i ditt fondval är lämplig för din ålder. Tänk även på att höga fondavgifter påverkar sparandet negativt.

Vi loggar uppgifter

Pensionsmyndigheten loggar uppgifter kopplade till ditt fondbyte.

[Om behandling av personuppgifter](#)

Beställningen genomförs när en bekräftelse visas i webbläsaren efter du skrivit under

[Tillbaka](#)

Avbryt

Godkänn beställning

Tycker du att bekräftelserutan tydligt informerar om det större ansvar du tar genom att göra ett fondval?

☐ Ja

☐ Nej

« Tillbaka

Nästa »

Q21



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur bra är bekräftelseinformationen för att du ska kunna göra väl övervägda fondval?

Bekräfta följande förändringar i ditt fondval

Förändringar i risknivå
Från **Mycket hög**  till **Hög** 

Förändringar i fondavgift
Från **0,08%** till **0,44%**

Förändringar i hållbarhetsrisk
Från **20 (Medel)** till **23 (Medel)**

Tänk på att om du avstår helt eller delvis från det statliga förvalet AP7 Såfa har du själv ett större ansvar att återkommande bevaka att risknivån i ditt fondval är lämplig för din ålder. Tänk även på att höga fondavgifter påverkar sparandet negativt.

Vi loggar uppgifter
Pensionsmyndigheten loggar uppgifter kopplade till ditt fondbyte.
[Om behandling av personuppgifter](#)

Beställningen genomförs när en bekräftelse visas i webbläsaren efter du skrivit under

[Tillbaka](#) [Avbryt](#) [Godkänn beställning](#)

☐ 6 = Maximal nytta – informationen är så bra som den kan tänkas bli

☐ 5

☐ 4

☐ 3 = Tillräcklig - informationen är tillräcklig, varken mer eller mindre

☐ 2

☐ 1

☐ 0 = Verkningslös - informationen fyller ingen funktion i sammanhanget

« Tillbaka Nästa »

Q22



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Borde något vara tydligare eller läggas till i bekräftelserutan för att det ska bli lättare att förstå vad det egna ansvaret som följer av fondvalet innebär?

Bekräfta följande förändringar i ditt fondval

Förändringar i risknivå

Från **Mycket hög** till **Hög**

Förändringar i fondavgift

Från **0,08%** till **0,44%**

Förändringar i hållbarhetsrisk

Från **20 (Medel)** till **23 (Medel)**

Tänk på att om du avstår helt eller delvis från det statliga förvalet AP7 Såfa har du själv ett större ansvar att återkommande bevaka att risknivån i ditt fondval är lämplig för din ålder. Tänk även på att höga fondavgifter påverkar sparandet negativt.

Vi loggar uppgifter

Pensionsmyndigheten loggar uppgifter kopplade till ditt fondbyte.

[Om behandling av personuppgifter](#)

Beställningen genomförs när en bekräftelse visas i webbläsaren efter du skrivit under

[Tillbaka](#)

Avbryt

Godkänn beställning

« Tillbaka

Nästa »

Q23 – Q25



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Nu kommer vi att ställa några frågor som du redan har svarat på tidigare.
Syftet är att kunna se ifall dina uppfattningar har förändrats till följd av att du tagit del av premiepensionsguiden och fondtorget. Dina svar är lika viktiga denna gång som tidigare.

Hur bedömer du din förmåga att själv kunna göra väl övervägda val om vilka fonder ditt premiepensionssparande placeras i?

Besvara frågorna nedan genom att klicka på linjen.



Hur engagerad känner du dig i ditt premiepensionssparande?



Hur intresserad är du av fondsparande generellt?



« Tillbaka

Nästa »

Q26 – Q29



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Kryssa i de alternativ som stämmer på dig, du kan kryssa i mer än ett alternativ.

- ☐ Jag har innan denna undersökning själv gjort fondval på Pensionsmyndighetens fondtorg
- ☐ Innan denna undersökning har jag gjort fondval för premiepensionen genom kontakt med Pensionsmyndigheten på annat sätt än via fondtorget
- ☐ Jag antar att jag kommer göra minst ett fondval för min premiepension i framtiden
- ☐ När jag gör ett val i min premiepension påverkar jag också hur min tjänstepension förvaltas

« Tillbaka

Nästa »

Q30



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Vilken är den högsta nivån av examen du har du har?

Om du har en avklarad utbildning som motsvarar en nivåkategori men heter något annat så välj den högsta nivå din utbildning motsvarar.

- ☐ Doktorsexamen
- ☐ Licentiatexamen
- ☐ Masterexamen
- ☐ Kandidatexamen
- ☐ Praktisk eller yrkesspecifik eftergymnasial utbildning 2 år eller längre
- ☐ Gymnasieexamen eller eftergymnasial utbildning kortare än 2 år
- ☐ Högstadiexamen
- ☐ Ingen av ovanstående examen

« Tillbaka

Nästa »

Q31



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Har du studerat på en utbildning inriktad mot ekonomi/finans?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

« Tillbaka

Nästa »

Q32



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur många terminer har du studerat ekonomi/finans totalt?

Antal terminer:

« Tillbaka

Nästa »

Q33 - Q40



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Klicka i de nivåer där du har en examen från en utbildning med inriktning mot ekonomi/finans.

- ☐ Doktorexamen
- ☐ Licentiatexamen
- ☐ Masterexamen
- ☐ Kandidatexamen
- ☐ Praktisk eller yrkesspecifik eftergymnasial utbildning 2 år eller längre
- ☐ Gymnasium eller eftergymnasial utbildning kortare än 2 år
- ☐ Högstadium
- ☐ Ingen av ovanstående

« Tillbaka

Nästa »

Q41



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Har du arbetat med ekonomi/finans?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

« Tillbaka

Nästa »

Q42



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur många år har du arbetat med ekonomi/finans?

Antal år:

« Tillbaka

Nästa »

Q43



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Har du arbetat med fond och/eller aktiehandel (eller liknande)

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

« Tillbaka

Nästa »

Q44



PENSIONS
MYNDIGHETEN

Hur många år har du arbetat med fond och/eller aktiehandel (eller liknande)

Antal år:

« Tillbaka

Nästa »

Q45



PENSIONS
MYNDIGHETEN

För hur många år sedan började du med detta?

Att handla med/sparar pengar i fonder, aktier eller liknande

Antal år:

« Tillbaka

Nästa »

Q46 – Q49



Dela gärna med dig av dina tankar och åsikter om materialet i denna undersökning, både positiva och negativa är av stor nytta för oss. Gå annars vidare till den avslutande frågan för enkäten.

Du kan när du vill titta på [premiepensionsguiden](#) och [fondtorget](#) medan du besvarar frågorna nedan.

Är det något du saknar i premiepensionsguiden för att kunna göra mer övervägda fondval?

Är det någon ytterligare fråga du tycker borde vara med i kunskapstestet som du tror skulle ge dig värdefull feedback för att kunna göra mer övervägda fondval?

Är det någonting gällande bekräftelseinformationsrutan du anser borde förändras för att du ska kunna göra mer övervägda fondval?

Bekräfta följande förändringar i ditt fondval

Förändringar i risknivå
Från **Mycket hög** till **Hög**

Förändringar i fondavgift
Från **0,08%** till **0,44%**

Förändringar i hållbarhetsrisk
Från **20 (Medel)** till **23 (Medel)**

Tänk på att om du avstår helt eller delvis från det statliga förvalet AP7 Såfa har du själv ett större ansvar att återkommande bevaka att risknivån i ditt fondval är lämplig för din ålder. Tänk även på att höga fondavgifter påverkar sparandet negativt.

Vi logger uppgifter
Pensionsmyndigheten logger uppgifter kopplade till ditt fondbyte.
[Om behandling av personuppgifter »](#)

Beställningen genomförs när en bekräftelse visas i webbläsaren efter du skrivit under

[Tillbaka](#) [Avbryt](#) [Godkänn beställning](#)

Övriga synpunkter, åsikter och reflektioner:

www.pensionsmyndigheten.se

